LI, NR. 46. — Second-class postage paid at Brooklyn, N.Y. — TREČIADIENIS - WEDNESDAY, BIRŽELIS - JUNE 29, 1966 — BROOKLYN, N. Y. — 10 CENTŲ

Bažnyčios ir komunizmo koegzistencijos faktai

Titui naudingas konkordatas ir koegzistencija su Vatikanu. Gomulkai naudinga kova prieš bažnyčią ir kardinolą

Birželio 25 pasirašytas konkordatas tarp Vatikano ir Jugoslavijos po dvejų metų derybų. Pagal konkordatą Jugoslavija pažada laisvę katalikų religiniam reikalam, laisvę palaikyti Jugoslavijos vyskupam ryšį su Vatikanu. Vatikanas pasižadėjo: **kunigai reikšis tik bažnytine veikla ir nesiims veiklos, kuri "būtų politinio pobūdžio"; Vatikanas imsis priemonių prieš tuos dvasininkus,** kurie dalyvautų politinėje veikloje.

Konkordatas tarp Jugoslavijos ir Vatikano veikė anksčiau. Jį Titas nutraukė dėl arkivyskupo Stepinac 1952. Tada Tito teismas ėmėsi teisti arkivyskupą Stepinac už "kolaboravimą su Kroatijos fašistais". Popiežius Pijus XII parėmė arkivyskupą, paskirdamas jį kardinolu. Po trijų savaičių tada Tito konkordatą nutraukė. Stepinac mirė 1960.

Kokios reikšmės dabar turės konkordatas — didelio optimizmo nerodoma. Tito bet kuriuo metu galės kaltinti dvasininkus, kad jie laužo konkordatą, nes kokia veikla yra "politinio pobūdžio", aiškins jis pats.

Kardinolas Wyszynskis

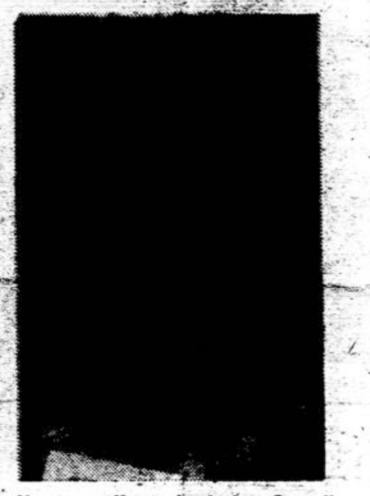

Kom. partijos sekretorius Gomulka

LENKIJOJE kardinolas ir komunistas

Vatikanas ir Jugoslavija, sudarydami konkordatą, mėgina atnaujinti koegzistenciją. Tokia koegzistencija buvo sutarta Lenkijoje 1956 tarp kardinolo Wyszynskio ir partijos sekretoriaus Gomulkos. Kur ši koegzistencija atvedė, rodo paskiausi faktai.

— **Lenkijos Wroclaw (Breslau) arkivyskupas Kominek birželio 25 pakartojo savo ištikimybę kardinolui Wiszynskiui, kaip "krikščionių vienybės gyvajam simboliui".** Kominek buvo tas žmogus, kuriuo komunistinė valdžia norėjo pakeisti kardinolą Wyszynskį. Jie ragino, kad kunigai ir vyskupai atsitrauktų nuo kardinolo ir telktųsi apie arkivyskupą. Arkivyskupas gundymą atmetė.

Birželio 26, sekmadienį, **Varšuvoje buvo surengta demonstracija prieš partijos būstinę.** Kai valdžios spauda pranešė, demonstracija buvo išblaškyta milicijos lazdom. Demonstrantai toje spaudoje vadinami "fanatikais" ir "huliganais". Ateity valdžia neleisianti, kad "religijos laisvė būtų neatsakingo elemento vartojama prieš krašto interesus". Laikraštis savo ruoštu išgyrė fanatikus ir huliganus, kurie "apsivilkę odiniais švarkais , šaukė prieš kardinolą prie jo rūmų".

Lenkijos komunistam sugyvenimas su bažnyčia buvo reikalingas 1956, kada buvo prasiveržęs sukilimas. Kai kraštas aprimo, bažnyčios rolę palaipsniui siaurina. Prieš tai Lenkijos katalikai jau ima demonstruoti.

PO JAUNIMO KONGRESO Chicagoje bus demonstracijos prie J.T. New Yorke

Po jaunimo kongreso Chicagoje jaunimo suorganizuotos peticijos su parašais bus įteiktos Jungtinėm Tautom. Peticijų faktui sudramatinti rengiamos New Yorke dvi demonstracijos. Apie jas demonstracijų informacijos skyrius praneša:

Penktadienį, liepos mėn. 8 d., 10 val. ryto prie Jungtinių Tautų būstinės rengiama demonstracija sudramatinti Lietuvos bylos reikalui ir viešai išreikšti Lietuvos teisei ir troškimui būti nepriklausomai. Visi, kas gali, kviečiami susirinkti ir atlikti tautinę pareigą. Ypač reikia turėti daug lietuviško jaunimo, nes tai ir yra jaunimo kongreso peticija. Lietuvaitės prašomos pasipuošti tautiniais rūbais.

Tuo pačiu laiku vyks kita demonstracija prie Sovietų Sąjungos pasiuntinybės J. Tautoms, pasmerkiant Sovietų daromą smurtą Lietuvai.

Demonstracijai prie J. Tautų vadovauja **Ant. Mažeika,** prie Sovietų pasiuntinybės **A. Budreckis** — abu čia gimę Amerikos lietuviai ir pernai vadovavę lapkričio 13 d. manifestacijai.

Papildomai pranešama: susirinkti prie J. Tautų reikia 9 v. ryto, o 10 val. pradedama eisena.

VIETNAME budistai pralaimėjo

P. Vietnamo min. pirm. Ky vyriausybė laimėjo konfliktą su politikuojančiais budistais. Dabar rengiasi pertvarkyti savo vyriausybę ir organizuoja rinkimus.

Sustiprinti kariniai veiksmai prieš komunistus P. Vietname ir šiaurės Vietname. Valymo akcijoje dalyvauja amerikiečiai ir p. vietnamiečiai.

Kovų nuostoliai auga. Nuo metų pradžios žuvusių amerikiečių vidurkis per savaitę 100, sužeistų 500. Nuo karo pradžios per 5 su puse metų iki birželio vidurio žuvo 3,883, sužeistų 21,549. Nuostoliai lyginami su Korejos karo nuostoliais: tada per 37 mėnesius jie buvo 6 kartus didesni.

Derybų pastangos vėl nuėjo niekais. Komunistai jas atmetė. Prezidentas sustiprinsiąs karinį spaudimą. Iki metų galo amerikiečių skaičius, gal būt, padidės iki 400,000. Prezidentas nori aiškios persvaros, kuri priverstų komunistus priimti derybas, dar prieš rinkimus, nes rinkimam svarbu turėti aiškią padėtį.

Argentinoje perversmas

Argentinoje trijų asmenų karinė junta birželio 28 pašalino prezidento Arturo U. Illia vyriausybę. Nauju prezidentu pakvietė atsargos generolą Juan Carlos Ongania, Parlamentas paleistas. Taip pat ir visos partijos. Priežastis — baiminimasis, kad negrįžtų peronistai ir komunistai. Prasidėjo nuo to, kad karinė vadovybė pareiškė prezidentui reikalavimą atleisti apsaugos ministerį, kuris santykiavo su peronistais. Kai prezidentas pamėgino pats tapti vyriausiu kariuomenės vadu, buvo nušalintas ir jis.

Amerika pareiškė nutraukianti su dabartine Argentinos valdžia santykius. Pagal N.Y. Times vertinimą perversmas rodo susilpus Amerikos įtaką Argentinoje. Amerikos atstovas mėginęs viską, kad būtų sulaikyta nuo perversmo.

Illia, Argentinos prezidentas, nušalintas.

Ongania, Naujas prezidentas

— **Amerikos komunistų** kongresas New Yorke Webster Hall truko 5 dienas. Sekretorius Gus Hall, anot Time, kaip Molotovas kalbėjo 3 valandas. Siūlė, kad komunistai ir kiti kairieji išrinktų kitą prezidentą, ne Johnsoną. Esą būtų geras tam sen. Morse, tik jis, deja, pasisakė remsiąs sen. Kennedy į prezidentus, o Kennedy pasisakė remsiąs Johnsoną.

— **Valst. sekr. Rusk** dalyvauja Seatu konferencijoje Canberroje, Australijoje. Pagrindinis ten klausimas — Vietnamas.

— **New Yorke** pirminiuose rinkimuose birželio 28 laimėjo sen. R. Kennedy remiami kandidatai. Tokiu būdu sustiprėjo jo paties svoris. Savo apylinkėse laimėjo taip pat Walter Wood ir kongr. Addabbo, kurie yra žinomi kaip Lietuvos laisvės draugai.

DU TARĖSI, trečias laimėjo

Kom. Kinijos pirmininkas Chou En-lai birželio 24 baigė savo 8 dienų viešnagę Rumunijoje. Buvo laukiama, kad Kinijos ir Rumunijos komunistų susitikimas pademonstruos vienybę ir nepriklausomybę nuo Maskvos. Išėjo kitaip. Jie pademonstravo labiau nevienybę tarp savęs. Kai Chou En-lai vienoje kalboje aštriai puolė Maskvą, rumunas Ceausescu, prieš leisdamas kino kalbą spausdinti, ją iščenzūravo. Kai paskutiniame susitikime turėjo prabilti per mikrofoną į minią, rumunas suorganizavo taip, kad kinas komunistas nekurstytų rumunų — tebuvo tik trumpos blankios abiejų vadų kalbos. Kai vienoje vietoje Chou En-lai kalbėjo apie proletariato diktatūrą, apie gryną komunizmą, tai laikraštis jo kalbą paskelbęs, paskelbė ir rumuno Ceausescu kalbą, kurioje raginо į gerus santykius su kapitalistiniais kraštais, ypačiai su vakarų Europa. N. Y. Times vertinimu, daugiau naudos iš to susitikimo turėjo Maskva.

De Gaulle po kelionės — ko laukiama

Prezidento de Gaulle kelionė po Sovietus, pradėta birželio 20, jau visai gale. Aišku, kad ji šiuo metu didžiausia politinė atrakcija. Bet nelaukiama iš jos nei naujos politinės sąjungos, nei didelės atmainos Europoje. Tebūsią sutarta reguliariai susitikinėti, kaip tai buvo sutarta tarp Prancūzijos ir Vokietijos. Tebūsią pasirašyta sutartis dėl bendradarbiavimo erdvės tyrime. Gal dar būsianti sutarta ir "karštoji linija", kaip tai buvo sutaręs Kennedy su Chruščiovu.

Dėmesio verta, kad de Gaulle ir Maskvos viešpačiai buvo santūrūs Amerikos atžvilgiu. Savo ruožtu ir prezidentas L. Johnsonas įspėjo savuosius vengti kritikos prezidentui de Gaulle ir jo veiklai. Galima spėti, kad Sovietai nemato didelės naudos iš galimo bendradarbiavimo su Prancūzija. Daugiau tik tiek, kad ji padeda skaldyti Nato ir menkinti Amerikos įtaką. Iš tikrųjų Sovietai labiau norі biznio su Amerika ir Vokietija, kuri jau dabar prekiauja su Sovietais 6 kartus daugiau nei Prancūzija.

Po kelionės de Gaulle prestižas bus padidintas, bet pasaulis vargiai bus pakeistas. Praslinko be politinio pėdsako de Gaulle kelionė pernai po lotynų Ameriką. Neilgai tetruko kelionių po Vokietiją reikšmė. Nėra pagrindo manyti, kad ši kelionė pakeis Europos padėtį.

De Gaulle norėtų reikštis Europos vardu.

— **Prancūzijoje** oficialiu opozicijos de Gaulle vadu laikomas Mitterand, bet faktinis rimčiausias konkurentas esąs Pierre Mendes-France, buvęs min. pirmininkas.

— **Šv. Jono universiteto** profesorių "sukilėlių" vardu jų vadas kun. Peter O'Reilly, nelaimėjęs nieko streikais, iškėlė bylą universiteto prezidentui Joseph T. Cahill Brooklyno vyskupijos teisme.

— **Kubos diktatorius** Castro susilaukia vis daugiau gandų: dabar kalbama, kad jis gydomas nuo protinio sutrikimo.

Helms, naujas CIA direktorius

Karalius ir Lindsay

Saudi Arabijos karalius Faisal lankėsi New Yorke. Majoras Lindsay pasiskelbė, kad svečio garbei rengia priėmimą. Bet per 24 valandas majoro įstaigon skambino 1677 balsų protestuodami prieš priėmimą. Mat Washingtone spaudos konferencijoje vieno korespondento provokuotas, ką galvoja apie arabų boikotą Amerikos firmom, prekiaujančiom su Izraeliu, atsakė: "Deja, žydai remia Izraelį, ir mes laikome, kad tie, kurie remia mūsų priešą, yra mūsų priešai". Dėl tų žodžių kilusi audra privertė Lindsay priėmimą atšaukti. Ir gubernatorius Rockefelleris atsisakė nuo susitikimo. Veltui valstybės departamentas įtikinėjo majorą, kad priėmimo neatšauktų, tik atsiribotų nuo ano pareiškimo. New Yorko žydų balsai lėmė labiau nei departamentas. Aistras kurstė ir iš kitos pusės — arabų šalininkų: gundė karalių ignoruoti visai New Yorką kaip "Atlanto Tel Avivą" (tiesą sakant, pagal Time žurnalą, šiame Atlanto Tel Avive žydų yra puspenkto karto daugiau nei Izraelio Tel Avive!).

Tačiau Jungt. Tautų gen. sekret. U Thant birželio 24 priėmimą padarė, ir jame turėjo pareigą sėdėti Amerikos atstovas Goldbergas.

LIETUVIŲ SAVAITĘ PASITINKANT

Chicagos majoras Richard J. Daley birželio 27-liepos 3 paskelbė lietuvių savaite. Sumінėjo programą ir skatino savo piliečius joje dalyvauti. Tas paskatinimas dar stipriau angažuoja rengėjus pasitempti.

Viena programos dalis — dainų ir šokių festivalis jau nebe pirmas. Gera patirtis duoda pasitikėjimą, kad pasirodymai bus sėkmingi. To tikimės ir to linkime.

Daugiau dėmesio, susirūpinimo ir vilčių kelia antra programos dalis — jaunimo kongresas. Jis pirmas toks — viso laisvojo pasaulio jaunimo sąskrydis. Buvom paskutinėm dienom liudininkai, kad jaunimas vyko į kongresą entuziastingai iš visų kraštų. Atvyko šaunaus jaunimo. Buvom liudininkai, kaip rūpestingai veikė lėšų telkimo komitetas. Daugiau abejonių kėlė programos komitetas, delsdamas skelbti programą ir jos vykdytojus, sugrūsdamas tuo pačiu metu posėdžiauti net 9 komisijas, iki šios pat dienos neskelbdamas, kad bus kalbėtojai amerikiečiai. Nervingesniam galėjo kilti piktas palyginimas, kad savo padariniais tokis tylėjimas, slėpimas nuo visuomenės prilygsta sabotažui. Tebus toks palyginimas tik išraiška susijaudinimo ir noro, kad kongresas tikrai pasisektų. Tos sėkmės ir mes jam tikrai linkime ir iš anksto norime tikėti, kad techninė kongreso eiga bus sėkminga; norime tikėti, kad ir savo turiniu kongresas pareikš lietuvių jaunimo politinę valią, kaip to iš anksto viešai buvo pageidavę lapkričio 13 žygio rengėjai; kaip tai paskiausiu laiku pabrėžė pareiškimais Waterburio jaunimo kongreso komitetas.

Spauda sekė Kongreso pasiruošimą ir pageidavo: "Svarbu, kad šis kongresas nebūtų vien didelė vakaruška ... Norėtume iš kongreso, kad liktų kas nors daugiau negu tik šaunių suėjimų šventės atsiminimai" (Draugo ved. Al. B. birželio 28). Amerikoje gimusio jaunimo pareiškimai Darbininke kalbėjo apie reikalą išsvarstyti iš anksto klausimus, kurie numatomi kelti kongrese, kad visi atvyktų su apgalvotom mintim ir konkrečiais siūlymais. To jaunimo pageidavimą savo autoritetu parėmė ir konstatavo, kad to nepadaryta, paskutinis Aidų numeris, rašydamas: "Kad ruošiamasis jaunimo kongresas pajėgtų iš tikro jaunimą išjudinti, būtų buvę jame numatytuosius klausimus iš anksto giliau spaudoje panagrinėti. Deja, ... Juo ironiškiau — tęsia Aidai — atrodo, kai kongreso ruošą ima dominuoti Miss Lithuania rinkimai", o kiti reikalai visai tylimi.

Su tokiu susirūpinimu ir su tokiais norais sutinkamas jaunimo kongresas. Bet vėl — tą susirūpinimą teko čia iškelti sykiu su viltimi, kad kongreso eiga susirūpinimą išblaškys, ir tada bus juo daugiau džiaugsmo tiem, kurie sekė kongreso pasiruošimą ir kurie linki jam geriausios sėkmės.

Mirė dr. Antanas Šerkšnas

Iš Hartfordo bendradarbis J. Bernotas pranešė, kad ten ligoninėje, birželio 24, penktadienį, staiga mirė dr. Antanas Šerkšnas, vienas įžymiųjų lietuviškos mokyklos pedagogų, sulaukęs 63 metų. (Pagal enciklopediją 57 metų).

A. Šerkšno pedagoginis išsimokslinimas ir pedagoginė veikla buvo susijusi labiausiai su Kaunu. Atvykęs iš Dzūkijos, Kaune jis baigė 1929 Simano Daukanto mokytojų seminariją. Kauno universitete 1935 baigė lietuvių kalbą bei literatūrą. Kaune buvo Igno Malinausko vadovaujamos pavyzdinės pradžios mokyklos mokytojas, paskui ten pat M. Pečkauskaitės gimnazijos direktorius. Nuo 1941 buvo Kaune V gimnazijos direktorius. Greta pedagoginės praktikos rodė veržlumą tolimesnėm studijom. Už disertaciją "Pedagoginis santykiavimas klasės bendruomenėje" Kauno universitete 1942 gavo daktaro laipsnį.

Pasitraukęs iš Lietuvos to veržlumo neprarado — 1944 stojo į Vienos universitetą studijuoti pedagogikos. Po karo 1945-8 grįžo į mokytojus Vokietijoje lietuviškoje gimnazijoje. Atvykęs 1948 į Ameriką tik porai metų buvo atitrauktas nuo pedagoginio darbo — redagavo laikraštį "Ameriką". Nuo 1950 vėl pedagoginiame darbe, gavęs dėstyti filosofiją ir psichologiją Annhursto kolegijoj. Nuo 1954 perėjo į Hartfordą — universitete dėstė psichologiją, o miesto švietimo valdyboje turėjo administracines pareigas. Lietuviškos pedagogikos reikalui šiuo metu atidavė duoklę, redaguodamas 1955-58 laikraštėlį vaikam Eglutę.

Velionis palaidotas Hartforde birželio 27.

Mirė Ligija Bieliukienė - Bezumavičiūtė

New Yorke birželio 28 vakarą pakeliui į namus staiga mirė Ligija Bieliukienė Bezumavičiūtė, veikėja lietuvių organizacijose, pabaltiečių moterų vienybėje ir tarptautinėje moterų klubų federacijoje.

Buvo gimusi Šiauliuose 1923. VIII.21. Gimnaziją baigė Kaune, 1941-43 studijavo Kauno universitete filosofijos fakultete. Tęsė 1945-49 Miunchene.

Nuo studentavimo laikų įsitraukė į pogrindinę veiklą, jau vakaruose uoliai reiškėsi Šviesoje, Rezistencinėje Santarvėje buvo narys ar pirmininkė Pabaltijo moterų vienybėje, tom organizacijom atstovavo tarptautiniuose moterų suvažiavimuose.

Apie jos paskutinę veiklą yra dar ir šiame Darbininko nr. 4 pusl.

Visų mūsų galvos nėra vertos daugiau kaip 10 rublių

Sukilimas 1941 metais, žiūrint iš Kauno [illegible]

1941 sukilimą pirm. straipsnių [illegible], kaip jis atrodė to meto lietuviams Amerikoje žvilgsnį pakeičiame — stebime, kaip jis atrodė žiūrint iš Kauno, iš bio arenos, kurioje vyko kautynės. Tą vaizdą vienas skelbė [illegible] [illegible] į laisvę ir iš ten [illegible] Amerikoje Darbininkas (1941 rugpjūčio 15).

Pirmieji kovos būriai:

Per pirmąją karo dieną, sekmadienį, kai pagrobtomis miesto savivaldybės ir privačiomis mašinomis raudonarmiečių šeimos, sovietų Lietuvos komisarų tarybos nariai, raudonieji rašytojai, čekistai, kadrų skyrių veikėjai, partijos nariai, komunistinis jaunuoliai ir žydai ėmė iš Kauno miesto bėgti, lietuviai, daugiausia jaunimas, ypačiai studentai, aukštesniųjų klasių moksleiviai, tarnautojai ėmė telktis į atskirus kovos būrelius, kad be priežiūros paliktą turtą ir pastatus nuo plėšimų, sprogdinimų ir padeginėjimų apsaugotų. Šitų kovos būrelių branduolį sudarė aktyvistai, dar prieš karą tarp savęs susirišę, be to, turėję tikslesnių ir konkretesnių duomenų apie tikrąją padėtį.

Tai pradžia partizanų kovos būrių. Jie augo minutėmis, nes beveik kiekvienas sutiktas lietuvis su didžiausiu entuziazmu stojo į partizanų eiles ir pasiduodavo kovos būrių vadų dispozicijom. Karinės kvalifikacijos įvairiausios. Kovos būriuose matyti Lietuvos kariuomenės kadro karininkų, bolševikų atsargon paleistų, atsargos karininkų, puskarininkių, eilinių kovotojų ir labai didelė dalis kariuomenėje visai netarnavusių. Nuotaika nepaprastai pakili. Visi prašyte prašosi, kad kaip galima greičiau būtų duoti konkretūs uždaviniai . . . Tik duokit pistoletų, šautuvų, kulkosvaidžių, granatų, ir Kaunas bematant bus nuo bėgančių bolševikų išvalytas.

Pirmųjų ginklų medžioklės:

Prasideda ginklų medžioklės. Nužiūrima atsiskyręs raudonarmietis. Pora vyrukų iš pavartės šast prie jo, kapt už rankos, kitas už šautuvo:

— Tavorščiau duok jį mums, šautuvas tave patį tik vargina. Be to bus lengviau bėgti į Maskvą, pas "išmintingąjį" tėvą Staliną . . .

Ką bedarys koks nors kolchozininkas ar užguitas kitas koks Stalino vergas. Mato, kad jei ne geruoju, tai jėga tie ryžtingi vyrukai iš jo ginklą vis tiek atims. Todėl ryžtasi pirmajam atvejui — pats atiduoda.

Tai laimingas atsitikimas. O jų pirmadienį apie [illegible] buvo [illegible] [illegible]. Ne visiems taip lengvai pasiseka. [illegible] [illegible], [illegible] ar [illegible] ne kartą pasibaigia tuo, kad iš kurio nors užkampio netikėtai atsiradusio didesnio raudonarmiečių būrio ar vietoje [illegible].

Į kovos būrių centras kas kartą vis daugiau ir daugiau ginklų suplaukia. Pradedami nuginkluoti ne tik pavieniai atsiskyrėliai, bet nuklydusios mažesnės raudonarmiečių grupelės, sykiu su raudonaisiais komandieriais [illegible] [illegible] ginklų [illegible], [illegible] gauni pistoletą, kuris gatvinėse kovose daug [illegible], negu vienų [illegible] šautuvas . . .

Įmonių, pastatų apsauga:

Pirmadienį (birželio 23) nuo pat ryto prasideda fabrikų, įmonių ir kitų valstybinių pastatų užėmimas. Rytą atėję darbininkai ir tarnautojai mielai imasi organizuoti pastatų ir įrengimų apsaugą, ieškoti paslėptų [illegible], išnaikinti nepatikimus, galinčius sabotažo veiks[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] asmenis [illegible], kad pat [illegible] laisvės varpo garsai ir ant Karo Muziejaus bokšto [illegible] Vytis ir tautinė vėliava, kada visas miestas ėmė puoštis trispalvėmis, visi svarbieji valstybiniai pastatai ir didžiosios įmonės jau buvo sukilėlių rankose. Radiofonas, prieš pusantros valandos visam pasauliui paskelbęs, kad atstatoma nepriklausoma Lietuva, jau nuo pat ryto užimtas. Radijo stotis kalne — taip pat. Buvę vietiniai šauliai užima te[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] savy surišti. Užimtas Karo Muziejus, [illegible] [illegible], kalėjimas susiriša [illegible] areštuotųjų. Sangumo rūmus perima buvusieji sangumo valdininkai, buvusieji policininkai intensyviai organizuoja [illegible] policijos nuovadose viešosios apsaugos darbą. Susirišama su Kauno Audiniais, Br. Tilmansų geležies fabriku, didžiausiais Vilijampolės fabrikais. Už Nemuno esąs elevatorius taip pat mūsiškių užimamas ir saugomas, kad iš degančių naftos bei alyvos sandėlių gaisras į jį nepersimestų.

Petrašūnų elektros stotis patikrina Kauno aprūpinimą elektra. Gatvėmis po visą miestą siuntinėjami patruliai ir sekėjai, kurių uždavinys pranešti apie padėtį mieste ir raudonųjų dalinių judėjimą.

Per tris keturias valandas Kaune įvyko viena iš nuostabiausių revoliucijų. Visi svarbieji valdiniai pastatai ir įmonės menkai ginkluotų partizanų rankose, mieste iškeltos tautinės vėliavos, radijas nuolat pranešinėja partizanų štabo patelkiamas žinias, kai miesto gatvėmis vis dar tebetraukia prieš šarvuočių likučiai, įvairių kalibrų artilerija, kavalerijos eskadronai, sunkvežimių kolonos ir dideli pėstininkų daliniai. Partizanai teturi vieną dalyką — labai gerus ryšius, todėl, pasinaudodami miestiniu telefono tinklu, yra labai gerai apie padėtį informuoti. Raudonarmiečiai traukiasi labai pasimetę ir taip skubiai, kad, keliolika minučių su pastatuose užsibarikadavusiais sukilėliais pasišaudę, greitai pasitraukia.

Padėtis netikra:

Bet šiaip ar taip padėtis visą laiką lieka netikra. Partizanų štabe juokaujama: mūsų visų galvos nėra vertos daugiau kaip dešimt rublių. Padėtis dar labiau susikomplikuoja, kada Kauną pasiekia žinios, jog didelės raudonosios jėgos nuo Jonavos slenkančios Kauno link. Bet netrukus per Kauną Jonavos kryptimi praskrenda vokiečių bombonešių eskadrilė, o pavakary iš vokiečių naikintuvų apšaudomi raudonosios armijos pakrikėliai išilgai Laisvės Alėjos. Pavojus sumažėjo, tad su pasitikėjimu galima laukti nakties (b.d.).

Dega Kaunas 1941 birželio 22 rytą, prasidėjus vokiečių [illegible] [illegible].

P.E.N. KAUKĖS PRAKIURO — DĖL KO?

Rašytojo St. Santvaro įspūdžiai iš P.E.N. kongreso (Darbininkas birželio 21) siekė įvykius iki birželio 17. Bet su šia diena dingo lig tol buvusi sutartinė ir "koegzistencija tarp rytų ir vakarų" dvasios žmonių. Benagrinėjant trečią temą "Rašytojas kaip visuomenės figūra", anot N.Y. Times, "bendrybių kaukės" atlaikiusios per pirmąsias kongreso dienas, staiga prakiuro, kai italų rašytojas **Ignazio Silone,** socialistas, prasitarė konkrečiau, kad intelektualo rolė dabar turėtų būti — "vadovauti kovai prieš totalistinę valstybę". Minėjo tokius intelektualus pasireiškus Lenkijoje, Vengrijoj. Minėjo Boris Pasternako Doktor Živago reikšmę.

Tada Čilės atstovas **Pablo Neruda,** komunistas, kurį PEN pirmininkas Miller buvo pagarbinęs atidaromoj kalboj, čiupo žodį oponuoti italui, socialistui. Jis manęs, kad "mes baigėme šaltąjį karą, bet garbingasis kolega mane iš to sapno pažadinęs". Neruda pasakojo, kad jis keliavęs po kapitalistinius kraštus ir po socialistinius, "kuriuos kapitalistiniai vadina totalistiniais", ir radęs, kad socialistiniuose kraštuose daugiau esą "laimingų rašytojų". Neruda norėtų, kad visur rašytojai būtų "laimingi, laisvi ir kūrybingi".

— **Svarbu ne tai, ar rašytojai laimingi ar ne, bet ar jie "valgo" ar ne, laisvi ar kalėjime,** atrėžė Columbijos profesorius Daniel Bell. O estų egzilų atstovas Rannit dar pridėjo priekaištą tiem rašytojam, kurie atmetė Hitlerio totalizmą, bet garbino Stalino totalizmą . .

Kaukės prakiuro, iliuzijos apie nuoširdų bendradarbiavimą tarp "rytų" ir "vakarų" rašytojų aptrupėjo, kai iš bendrų žodžių apie rašytoją "kaip laisvą dvasią", kaip laisvės skelbėją, staiga nusileista į konkrečios tautos ir konkretaus laiko rašytojus — ar jie gali laisvę skelbti, už ją kovoti? Tada komunistas rašytojas ir randa laisvės daugiau ten, kur nekomunistas rašytojas teranda smurtą, kalėjimą.

Kokie studentai Kauno institute

Marijonas Martinaitis, dabartinis Kauno politechnikos instituto rektorius, pasipasakojo įstojęs į komsomolą 1940 metais, būdamas Kauno (Vytauto Didžiojo) universiteto studentas, prasidėjus "audringam laikotarpiui". **Tada komjaunuoliais apsiskelbusių studentų buvę tik 80. Kiti, sako, "nesidžiaugė atgauta laisve" . . .**

Dabar vien politechnikos institute esą 5,834 studentai komjaunuoliai. (Atseit, apie 8 tūkstančiai dabartinių instituto studentų ir dabar dar "nesidžiaugia atgauta laisve"). Rektorius atkreipia dėmesį į komjaunimo institute įvestą "tradiciją": **vasaros atostogų metu instituto studentai organizuojami vykti arba į "darbo ir poilsio" stovyklas — nemokamai padirbėti kolchozuose ar fabrikuose Lietuvėj, arba . . . "padėti Kazachstano sovchozų statyboms".** (Elta)

Kapitalistinės ir socialistinės durys

G. Zimanas, vilniškės Tiesos redaktorius, būdamas New Yorke, stebėjosi lėktuvų stoties durimis — esą tik prisiartini, ir pačios atsidaro.

Dabar, gegužės 24, jo redaguojamoji Tiesa piktinosi, kad Vilniaus lėktuvų stoty esą priešingai, būtent: "durų daugybė, bet kol susirasite vienintelės, kurios atsidaro, — pačiupinėsite už kelių rankenų" . . . (Elta)

— **Olandija ir Sovietai sutarė kultūrinius mainus.** Olandai pasiuntė ir ūkinę delegaciją į Maskvą.

A.A. KUN. ALFONSAS SUŠINSKAS

Iš gyvųjų išsibraukė jau ir kunigas Alfonsas Sušinskas, kuris buvo neabejotinas plunksnos talentas rašyti jaunimui. Šiuo talentu blykstelėjo stipriausiai jo knyga "Jaunystės maršas", išleista Lietuvoje 1937, turėjusi tada didelio pasisekimo ir pakartota Amerikoje 1957. Jaunatviško užsidegimo straipsniais reiškėsi Ateityje, Ateities spinduliuose, Pavasaryje, Skautų aide, o Amerikoje Darbininke, Drauge, Garse, Vyty ir kt.

A. Sušinskas gyvenimo kelią pradėjo 1909 sausio 25 Rygoje, baigė gimnaziją Biržuose 1929, kunigų seminariją Kaune, ir buvo įšventintas į kunigus 1934. Grįžo į Panevėžio vyskupiją ir buvo paskirtas direktorium jaunimo reikalam. Tai nusikalstamas darbas Lietuvą okupavusių bolševikų akyse, ir A. Sušinskas buvo suimtas. Išsivadavo tik su karo pradžia ir tada buvo kapelionas Panevėžio berniukų ir mergaičių gimnazijose.

Antros bolševikų okupacijos užeinant nelaukė. Pasitraukęs į Vokietiją, Wuerzburgo universitete ėmėsi gilinti savo žinias iš religijos psichologijos 1945-48. Atvykęs į Ameriką kunigo pareigas ėjo įvairiose parapijose, kurių paskutinė buvo Braddock, Pa. Čia savo gyvenimo kelionę kun. Alfonsas Sušinskas ir baigė birželio 18. Baigė staiga.

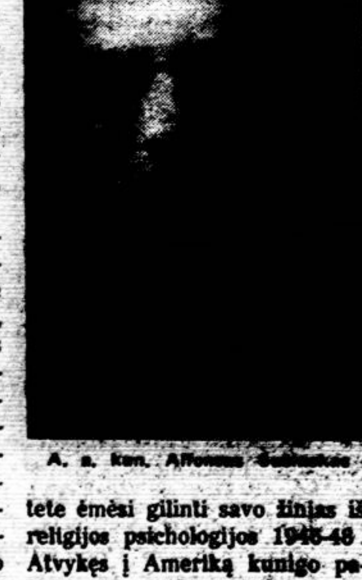

A. a. kun. Alfonsas Sušinskas

A.A. KAZYS KEPALAS

Kazys Kepalas, kuris New Yorke būdavo dažnas dalyvis daugelyje susirinkimų; kuris žygiavo ir lapkričio 13 manifestacijoje, nors nebe su savim jau arti 75 metus amžiaus, šiemet rengėsi dalyvauti ir lojalumo parade. Susirado savąją veterano kepurę, išėjo į gatvę ir laukė, kada galės prisijungti prie atžygiuojančių lietuvių veteranų dalinio. Bet jo nepastebėjo. Nusiminęs grįžo ir — daugiau nebesirodys paraduose nei susirinkimuose: birželio 12 išsiskyrė iš gyvųjų eilės, išsiskyrė ramiai, nesirgęs, ulmiegęs ir nepabudęs, perkopęs per 75 metus amžiaus.

K. Kepalas gimė 1891 vasario 16 Petrauskuose, [illegible] v. Rokiškio ap. Baigė Vilniaus gimnaziją, [illegible] studijavo Petrapilio un-te 1912-15, paskiau Kauno un-te 1924-28. Buvo lotynų, graikų kalbos specialistas. Kaip lotynų kalbos mokytojas dirbo Vilniaus gimnazijoje 1918-19, paskiau Kauno Aušros gimnazijoje 1923-44, [illegible] ir [illegible] mokslų fakultete kaip lotynų kalbos lektorius.

Tarpe tarp Vilniaus ir Kauno gimnazijų K. Kepalas buvo stojęs savanoriu į Lietuvos kariuomenę, baigė karo mokyklą ir 1920-25 buvo generalinio štabo leidinių redaktoriaus padėjėjas, 1921-22 Kario redaktorius.

Pasitraukęs į Vokietiją buvo mokytojas Miunchene lietuvių gimnazijoje 1945-48. Amerikon atvyko 1949.

Paliko ramaus, pozityvaus Lietuvą giliai mylėjusio žmogaus atminimas.

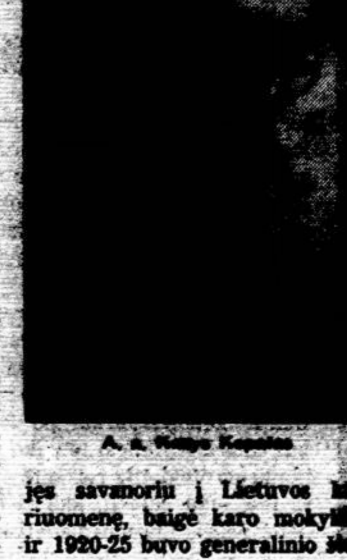

A. a. Kazys Kepalas

REPUBLIC Liquor Store, Inc.

[illegible] Union Avenue [illegible] N.Y.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gėrimų [illegible] pasirinkimas [illegible] konjakų, šūdų

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS
IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, margytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

Tel. AL 4-8319 • 200 Orchard St., New York, N.Y. 10002

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130

DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA

— DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ —

- Vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės
- *Specialiai žemos kainos* siunčiant audinius į užsienį
- Mes padidinome savo patalpas. kad galėtume geriau patarnauti klijentams. Prašome užeiti ir pasižiūrėti.

S & G MEAT MARKET

ANTANAS VAITKUS, vedėjas

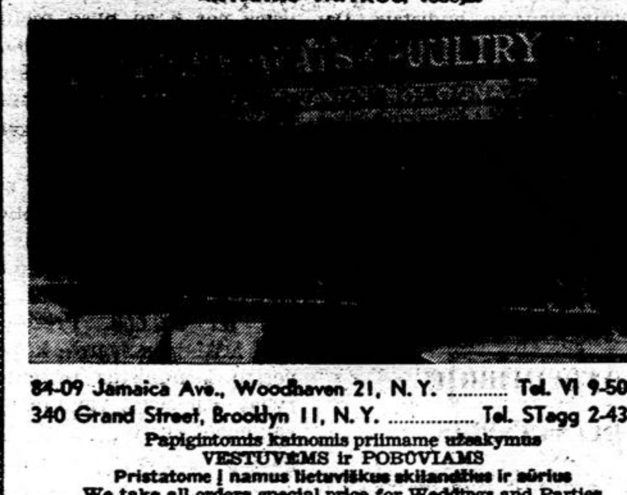

84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. .... Tel. VI 9-5077
340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. .... Tel. STagg 2-4329

Papigintomis kainomis priimame užsakymus
VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS
Pristatome į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
We take all orders special price for Weddings and Parties
Home-Made Bologna

Siųskite į Lietuvą ir SSSR
DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui ar suknelei. Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu tuojau! Išpardavimas nepaprastai žemom *urmo kainom* atraižų vilnonės medžiagos — importuotos ir vietinės — trijose krautuvėse:

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525
Cor. DELANCEY, N. Y. C.
Krautuvės atviros kasdien ir sekmadieniais, išskyrus šeštadienius, nuo 9 ryto iki 6:30 vak.
S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai

Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey St.
Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas!

Dabar jūs galite aplankyti savo artimuosius Lietuvoje —

Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parūpiname vizas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnioms informacijoms rašykite - skambinkit daugiausia patyrusiam Kelionių biurui į Rytų Europą

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N.Y. • Tel. Circle 5-7711

Cosmos Parcels Express Corp.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą siunčiant

DOVANAS - SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klijentų patenkinti. Garantuotas greitas ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom. Informaciją ir naujausių katalogų gausite iš visų mūsų skyrių.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- [illegible] — 271 Shawmut Avenue .... LI 2-1767
- [illegible] 327 West Broadway .... AN 8-0068
- [illegible] — 370 Union Avenue .... EV 4-4952
- [illegible] — 600 Sutter Avenue .... DI 5-[illegible]
- [illegible] — 332 Fillmore Avenue .... TL 6-2674
- [illegible] — 2222 W. Chicago Avenue .... BR 8-[illegible]
- [illegible] — 3212 So. Halstead Street .... WA 5-2737
- [illegible] — 904 Literary Road .... TO 1-1068
- [illegible] — Michigan Avenue .... VI 1-5355
- [illegible] — 630-32 Bridge St., N.W. .... GL 8-2256
- [illegible] — 200 Franklin Av., tel. [illegible]
- [illegible] — 11339 Jos. Campau .... TO 7-1575
- [illegible] — 762 Springfield Ave. .... ES 2-4685
- [illegible] — 4th Street .... PO [illegible]
- LOS ANGELES [illegible], Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. .. AN 1-2994
- NEWARK [illegible], N.J. — 428 Springfield Avenue .... BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — [illegible] Congress Ave. .... LO 2-1446
- NEW YORK, N.Y. 10011 — [illegible] West 14th Street .... CH 3-[illegible]
- NEW YORK 3, N.Y. — [illegible] 2nd Avenue .... AL 4-[illegible]
- PASSAIC, N.J. — 176 Market Street .... GR [illegible]
- PATERSON 1, N.J. — [illegible] Main Street .... MU 4-4619
- PHILADELPHIA [illegible], Pa. — [illegible] W. Girard Ave. .... PO [illegible]
- PITTSBURGH [illegible], Pa. — 1307 E. Carson Street .... HU 1-[illegible]
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street .... FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — [illegible] Bank St. .... PL [illegible]
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street .... SW [illegible]
- YOUNGSTOWN [illegible], Ohio — 21 Fifth Avenue .... RI [illegible]

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N.Y. 11221
Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKER by FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKA, LRS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS

Vienas iš tiltų tarp saviškių

Ar įmanoma sukurti sveikes- klimatą tarp veikiančių tra- :inių įsipilietinusių veiksnių naujesnių sąjūdžių, rodančių zityvios veiklos laisvinimo kalui? — Tokiu klausimu bu- sustabdyta birželio 24 nr. gi- minčių, sukilusių dėl A. Ma- kos "mestos pirštinės". Mė- ıam tam klausimui paieškoti akymo.

Nuo ko pradėti? — Nebūtų asminga aiškinti, kuri pusė l nepakankamo bendradarbia- no kalta. Tai būtų nebaigia- is aiškinimas, o jei ir pabai- ımas, tai sunkiai įtikimas nteresuotom pusėm, nes įti- jimą tokiu atveju lemia ne k blaivus protas, kiek susi- ımstęs jausmas. Daug leng- u sulaukti atsakymo: "Jie ŕštakošiai ir mūsų veikimo gerbia", "O jie atgyveno ir ısų prie veikimo neprilei- a".

Prasmingiau pozityviai aiš- ıtis: ar įmanoma pasiekti to, l tarp šiokių ir tokių veikė- ar institucijų sumažėtų pasi- kanti įtampa, dingtų priešiš- mo jausmas ir užsimegztų lo- ıs bendradarbiavimas?

Kas gyvenimą linkęs priimti ımatiškai, tas skeptiškai nu- s ranka ir, lyriškai atsidus- mas, nurodys į kartų skirtu- ıs: "Skirtingos kartos nesu- lamos draugėn..."

Kas nėra linkęs į dramas ir iką, kas epiškiau padėtį pri- a, atsakys: "Kartų rolė yra rokai perdėta; abiejose karto- yra žmonės; abiejose karto- yra nesukalbamų žmonių; iejose yra susipratimo talki- ıkų; pirmųjų daugiau tarp tų, rie save apreiškia liežuviu; rųjų tarp tų, kurie daugiau škiasi darbais..."

Gera kryptimi buvo pradėta, i Vlikas, Laisvės Komitetas rodė iniciatyvą pasikalbėti su ınesniais veikėjais iš įvairių ıerikos vietų. Pasikalbėti to- ıis klausimais, kurie šiuo me- aktualūs ir susiję su laisvės kova bei veikla. Tai buvo mė- ginimas. Jis kilnų neconvertė. Ir vargiai buvo norėta jos su- versti. Bet jis davė vieniem pažinti kitų galvojimą, tą galvo- jimą pažinti iš tiesioginių šalti- nių, o ne iš gandais paspalvin- tų atskirų posakių.

O jeigu tokį pasikalbėjimai būtų dažniau? Nebūtinai iš vi- sos Amerikos. Techniškai tai ne taip lengva. Bet jeigu New Yorke Vlikas, Laisvės Komite- tas protarpiais susitiktų kalbė- tis su vietos jaunesniais veikė- jais, ar veikėjais iš kitų visuo- meninių kolektyvų, tiesiogiai ar netiesiogiai veikiančių politinėj srity? Kodėl to negalėtų padary- ti Chicaga, Clevelandas?

Optimistas galvoja, kad žmo- nių mintys nėra tokios skirtin- gos kaip žodžiai, kuriais tas min- tis reiškia. Artimesniame pasi- kalbėjime, vis konkrečiau prob- lemą analizuojant, ima atsi- skleisti didelis minties artimu- mas. Ne visuomet, bet dažnai.

Tokis pokalbis nereiškia, kad senesni veikėjai turi duo- ti išminties jaunesniem ar sto- vintiem šalia "veiksnių". Tegul duoda, jei jos turi. Bet jau- nesni veikėjai taip pat turi iš- minties — gyvenimo bravūros, užsimojimų ir drąsos vykdyti tokius planus, kurie rodos ne- įvykdomi. O ir ši jaunoji išmin- tis yra reikalinga, nes gyveni- mo eiga nėra lemiama tik pro- tiniais apskaitymais. Įtikinamai tai iliustravo 1941 sukilimas, 1965 lapkričio 13 manifestaci- ja. Pokalbis reiškia ne infiltra- cija bet minties koperaciją.

Išsikalbėjimas dienos klausi- mais pritraukia vienų ir kitų energiją prie pačios problemos; atplėšia mintis nuo apatiškų skundų: "jie mūsų veikimo ne- gerbia", "jie mūsų prie veikimo neprileidžia"; sukuria bendrą pažiūrą aktualiu klausimu, o tai jau ir virsta direktyva veikimui — veikimui bendrai ar sky- rium pagal galimybes.

Pokalbis atstotų tiltus tarp vienų ir kitų.

Gailiuos, kad teturiu vieną gyvybę aukai dėl tėvynės

Liepos 4 dieną Amerikoje dang trinkimo ir šventiškos nuotaikos. Visi žino, kad tai nepriklausomybės paskelbimo diena. Ne visi, kurie dabar džiūgauja, betgi primena, ką ji dieną sukūrė tiems, kuriem, A- merikos nepriklausomybės skel- bėjam, Amerikos kūrėjam. O prisiminti tai verta šiemet ypa- čiai, nes jau 190 metų nuo tos pirmosios liepos 4.

—o—

Nepriklausomybės deklaraci- ja kilo iš ginkluotos revoliuci- jos, prasidėjusios susirėmimais su anglais. Susirėmimai ir ko- vos truko nuo 1775 iki 1783, ka- da Paryžiuje buvo sudaryta taika, ir Anglija pripažino Jung- tinių Valstybių atsiskyrimą. Tuose 8 metų susirėmimuose žuvo 4.435. Tai buvo gyvybių auka už nepriklausomybę.

Nepasitenkinimą anglais ir pasipriešinimą jiem pažadino didėjantis ekonominis išnaudo- jimas. Kibirkštį sukilimui įžiebė anglų kariuomenės šūviai į mi- nią Bostone 1770. Tebuvo už- mušti 3 ir sužeisti 8, bet tie šū- viai buvo pagarsinti kaip "Bos- tono skerdynės". Garsas kurstė nuotaikas pasipriešinti anglų prekėm, jų nevartoti ar net su- versti į jūrą. Anglai mėgino re- presijas stiprinti, atsiųsdami 4 naujus pulkus, suvaržydami Massachusetts rinktinę valdžią.

Tokios represijos gal duoda- vo anglam laukiamų rezultatų Af- rikoje ar Azijoje — Amerikoje jos davė priešingus rezultatus: kėlė pasipriešinimą. Priežastis paprasta: amerikiečiai kolonis- tai nebuvo tokį kaip afrikiečiai ar azijiečiai. Tai buvo tie patys europiečiai. Gal net kai kuriais atžvilgiais pranašesni už savo valdytojus anglus, nes tai buvo dinamiškas elementas, pamė- gęs laisvę, dėl laisvės ryžęsis plaukti per Atlantą naujo gyve- nimo pradėti. Tai elementas, kuris galėtų būti palygintas su dabartiniais Baltijos kraštų gy- ventojais — jie taip pat yra lais- vę ragavę, ją pamėgę ir kai ku- riais atžvilgiais jaučiasi prana- šesni už juos okupavusius ir ūkiškai išnaudojančius Sovie- tus.

Tai elementas, kuris ryžtasi priešintis ir kovoti.

—o—

Pasipriešinimas ėjo dviem kryptim — karine ir politine. Tuo metu, kada ėjo kariniai veiksmai, brendo politinis sie- kimas palaipsniui. Sproginėjo nepriklausomybės deklaracijom atskirose vietose. 1774 Phila- delphijoje buvo sušauktas vadi- namas pirmasis kontinentinis kongresas, 1775 Richmond, Pa., vadinama revoliucinė konven- cija, kur Patrick Henry tarė is- torijoje palikusius žodžius: **"Duok man laisvę arba duok man mirtį".** Atskiras deklarac- ijas priėmė Mecklenburgas, Pa., priėmė Virginia. O Richard Hen- ry Lee metė idėją sušaukti ko- lonijų kongresą, kuris paskelb- tų kolonijas nepriklausomas ir nutrauktų priklausomybės ry- šius su Anglija. Ji perdavė Mas- sachusetts delegacijos John Adams, ir Philadelphijos kong- resas pavedė Jeffersonui pa- ruošti deklaraciją. Po dangybės pataisų ji ir buvo priimta 1776 liepos 4. Ne visų delegacijų ji buvo tada pasirašyta. Sakysim, New Yorko delegatai pasisakė neturį įgaliojimų. Philadelphijos delegatai buvo priešingi. Teko siekti, kad jie būtų pakeisti. Pa- mažu buvo surinkti reikalingi parašai, deklaracija buvo daug kur skelbiama vis tebeinant kovom.

—o—

Tai buvo nepriklausomos A- merikos pradžia. Pradžia svei- ka, jei iš anos užuomazgos iš- augo tokia dabartinė Amerika. Pradžia aplaistyta savu krau- ju, dideliais veikėjų užsimoji- mais ir pasiryžimais rizikuoti, jei reikia, ir mirti. To pasiryži- mo pavyzdžiu istorijoje liko žo- džiai Nathan Hale, kuris 1776 rugsėjo 22 buvo anglų nuteis- tas mirti kaip šnipas. Jis, prieš mirdamas, kalbėjo: **"Gailiuos, kad teturiu vieną gyvybę aukai dėl tėvynės".**

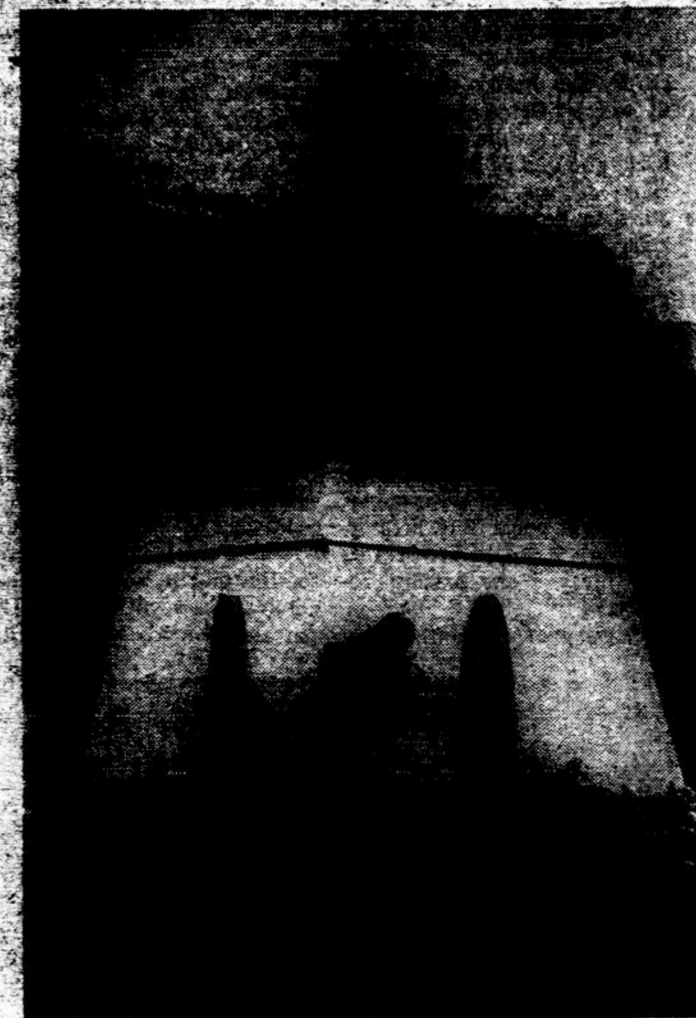

Andrew Jackson paminklas prie Baltųjų Rūmų Washington, D. C.
Nuotr. R. Kisieliaus

Baltieji rūmai Washingtone.
Nuotr. R. Kisieliaus

KADA KNYGA VIRSTA GINKLU

Korespondentas iš Waterbu- ry papildomai praneša apie jau- nimo metų komiteto surengtą 1941 metų minėjimą:

Viena iš komiteto pirminin- kų Livia Bražėnaitė pulk. Ni- chols, pagrindiniam kalbėtojui, įteikė knygą "Lithuania Under the Soviets", o visiem kitiem garbės svečiam įteikė po "Guer- illa Warfare", L. Valiuko "Lith- uania — Land of Heroes" ar- ba B. Armonienės "Leave your Tears in Moscow". Gerai, kad pagaliau mes tokių knygų turi- me...

Jaunimas padarė taip pat žy- gių, kad minėjimas nesibaigtų su žodžiais salėje. Paskelbė čia pat, kad išsiuntinėjo laikraš- čiam jaunimo atsišaukimą į Connecticut jaunimą, kuriame iškelia sovietų nusikaltimus prieš Lietuvą ir prašo Ameri- kos jaunimo paramos. "Mes ti- kime, kad ši kova dėl laisvės, kurios ėmėsi jaunimas Lietuvo- je, gali duoti inspiracijos pasau- lio idealistiniam jaunimui siek- ti, kad būtų baigta tiranija... Laisvės atstatymas Lietuvai bus tik vienas žingsnis kelyje į tai, ko visi mes siekiame: lais- vės ir teisingumo visiem žmo- nėm".

Šis Waterburio atsišaukimas pasiųstas jaunimo kongresui Chicagoje kaip projektas atsi- šaukimui, kurį kongresas turė- tų paskelbti.

MĖNULYJE — kaip žemėje

Mėnulyje nuleistas Surveyor I tebesiunčia nuotraukas. Nuo birželio 2 atsiuntė jų per 10, 000. Iš jų padaryta išvada, kad mėnulio paviršius panašus kaip žemės — kietas pakanka- mai, kad galima būtų nusileis- ti; uolotas. Spalva esanti rusva.

JONO BUDRIO ATSIMINIMAI

LIETUVOS KONTRŽVALGYBA 1922 - 1923

Copyright

2)

Aš pagyriau jų darbą ir pavedžiau su tuo pa- atsargumu sekti toliau, žadėdamas iš ryto duoti ldomas instrukcijas. Dar nebuvo tikrai nustatyta, nebuvo sunku spėti, jog tas nepažįstamas buvo as pats draugas — žvejys, ar iš tos pačios "kom- jos".

Iš ryto priimdavau skyrių viršininkų raportus apie s įvykius ir 10 val. eidavau su pranešimu pas vi- reikalų ministrą. Mūsų agentūros vedėjas su kai ais savo informatoriais irgi susitikdavo Vytauto e. Netikėtumams išvengti, neaiškindamas priežas- įsakiau iki atskiro parėdymo perkelti susitikimo į kitur. Išorinio sekimo vedėjas dar kartą parodė sumanumą, pranešdamas, kad jis jau spėjo ap- šti, anksti rytą, ir tvorą ir galimybes neveikian- e restorane patalpinti savo du agentus nuo 19 iki 22 val., kad būtų arti sekamojo per jų kitą susitikimą, jei būtų įsakymas suimti vietoje.

Nvykau pas ministrą Ig. Musteikį. Po to vaka- rykščio pasimatymo jau nebegalima buvo tylėti. Pranešiau apie įvykius, o iš jo nuvykau pas min. pir- mininką prof. A. Voldemarą. Ir vienam ir kitam ta ži- nia, atsižvelgiant į asmenį, buvo sensacinga staigme- na, ir abu palinkėjo man sėkmingai vesti bylą iki galo.

Iškėliau galimybę suimti pasimatymo metu So- vietų pasiuntinybės pareigūną: verta, ar ne tai pada- ryti? Net ir didelės valstybės to vengia. Sovietai gali be jokio pagrindo suimti net didesnį mūsų pareigūną Maskvoje ir liudininkais "rodyti", kad jis kaltas šnipo- nažu. Ministras pirmininkas, apsvarstęs nusprendė, kad nereikia Sovietų pareigūno suimti, svarbu tiktai įrodyti kaltę, nes tai reikalinga ir generolo kaltei įro- dyti, o pareigūną paleisti.

Kleščinskis santykiuose su žmonėmis laikėsi drą- siai, visuomet turėjo keletą naujų anekdotų, mielai juos pasakojo, ir dienos metu galima buvo jį dažnai sutikti Laisvės alėjoje, kai kada kavinėse. Gy- veno Žaliame Kalne, vieno mūsų kariškio namuose, antrame aukšte. Pats namas stovėjo nuošaliai, prie ne- grįstos ir ne kaip apšviestos gatvės. Sekimas ėjo nor- maliai, nieko sensacingo nedavė, bet sekančiam jo naktiniam pasimatymui jau buvo geriau pasiruošta. Praėjo savaitė, ir naujo tokio pasimatymo nesulau- kėme.

Aš porą kartų irgi susidūriau su generolu; ne tik nevengiau, bet tyčia užkalbinau. Pastebėjęs jo silp- ną pusę paklausiau, ar neturi kokio naujo anekdoto — kai kada tai padeda geriau nuteikti asmenį, po tokio juoko lengviau kalbėti ir apie reikalą. Generolas ne tik turėjo, bet toks mano prašymas jam patiko, sako: "Aš jums specialiai ant popieriuko surašysiu keletą ir su- tinkąs perduosiu". Jis buvo labai patenkintas tokia jam patikėta "slapta misija", pradėjo skųstis nuobodumu, kvietė užeiti pas jį arbatos ir vėl antrą kartą išsidavė paklausdamas:

— Ar nežinote, kas čia, Lietuvoje, vadovauja Len- kijos šniponažui? Žinodamas jo ryšį su Sovietų pasiun- tinybe, supratau, kad tas uždavinys išaiškinti buvo jam iš ten duotas.

—Žinote, tai gera idėja. Mes čia visą dėmesį krei- piame į vidaus politiką, o nesidomime pakankamai šni- pais: nei laiko nelieka, nei tinkamų tam žmonių ne- turime. Be to, aš tik pradedu įeiti į darbą; jūs, ge- nerole, žinote, kad tai ne metrikacijos biuras...

— Kaip gi, kaip gi, žinau, bet jei nurodysite man asmenį...

— Gerai, pabandykite. Aš įtariu, kad tikras cent- ras yra XY bendrovėje, kurios direktorius Z. neva pre- kybos reikalais važinėja po visą Lietuvą, o tuo pasi- naudoja, steigdamas informatorių tinklą, ir surinktas žinias veža į užsienį.

Tai sakydamas, aš norėjau parodyti generolui, kad man ir į galvą neateina juo nepasitikėti. Anaiptol! Atrodė, atsisveikinome vienas kitu patenkinti.

Po pietų turėjau pakvietimą pas Vokietijos atsto- vą. Jo bute didesnis priėmimas visam diplomatiniam ir konsulariniam korpusui, mūsų keliems ministrams, užsienių reikalų ministerijos direktoriams. Visi su po- niomis. Spėju, kad aš buvau kviestas dėl buvusios ma- no padėties. Klaipėdoje. Svečiai sudarė grupes, gyvai šnekučiuodami. Prie mūsų grupės, kurioje buvo ir Lat- vijos ministras B., staiga priėjo Sovietų pasiuntinys P- skis ir, paėmęs ministrą B. parankiui, neva draugišku susirūpinusiu tonu rusiškai užklausė:

— Kaip su jūsų Dvinsku, ar ten viskas tvarkoje?

— Tvarkoje, rodos, — nustebintas ir nelabai įti- kinamai atsakė užkluptas ministras B.

— Na, aš jūsų vietoje kiek susirūpinčiau, — ir pats, pasisukęs, žvilgterėjo į mane su šypsniu, kuris sakė: "štai kaip aš moku suintriguoti" — ir, taip, kaip buvo atėjęs skubiai perėjo per salę prie kitos grupės.

Tokios rūšies humoro, mano supratimu, negalima buvo priskaityti prie gero skonio, ir jis netiko diplo- matų tarpe. Žinoma, ministras B. galėjo tokiu pat tonu atsakyti: "Mano žiniomis, lygiai tokį pat susirūpinimą vertėtų parodyti Vladivostokui". Bet ministras B. susi- nervinęs man sakė: "Ką jis tuo norėjo pasakyti, gal jis žino ką nors apie Lenkijos norus?"

Atsakiau, kad čia buvo tik nevykęs juokas ir ne- verta tam skirti reikšmės. Deja, ministro B. nuotaika buvo sugadinta, ir jis greitai išėjo.

Ilgai nesulaukdamas Kleščinskio susitikimo su ne- pažįstamuoju, nutariau tą susitikimą suprovokuoti ar- ba pagreitinti. Iš priėmimo nuvykau tiesiai pas mi- nistrą A. Merkį. Norėjau išdėstyti jam savo planą.

— Pas tave dažnai vakarienės būna apie 10-12 žmo- nių. Šiam mano reikalui užtektų ir pusės, bet būtinai turi dalyvauti tu, Kleščius ir aš. Mūsų pašnekesys turi duoti Kleščiui kokią nors sensaciją ir pakankamai me- džiagos, kad jis skubėtų tą viską pranešti.

— Aš tau paskambinsiu, — atsakė A. Merkys.

Grįžau namo, į Lietuvos viešbutį, kur tuo metu gyvenau. Savo kambary turėjau atskirą telefoną. Po kiek laiko skambutis. Skambino direktorius Z. (mano nurodytas generolui tariamasis Lenkijos šnipas), pra- nešdamas man, kad pas jį dienos metu atėjo genero- las Kleščinskis, prašydamas duoti jam kokią nors tar- nybą.

— Ką aš turiu daryti? — klausė direktorius.

— Kuo jis motyvavo savo atėjimą ir prašymą? Ar jį kas siuntė? — paklausiau.

— Ne, jis sakė, kad jis yra pensininkas, bet turi pakankamai energijos, nori užsidirbti, nenori eiti į valdines įstaigas, tad atėjo į bendrovę, gal jie duos jam kokį darbą.

Aš paprašiau direktorių, jei gali, kad priimtų, bet ne į kontorą, o kad pasiūlytų generolui dirbti pardavi- me, už procentus, garantuojant jam minimumą.

Direktorius atsakė, jog generolui jis negali pasiū- lyti poros šimtų litų, bent penkis šimtus turi jam duoti.

— Rizikuojate penkiais šimtais litų, tad nesusi- riškite, — pasakiau: jei generolas nesugebės pakan- kamai parduoti, po mėnesio pasakysite, kad bandymas nepavyko, ir atsisveikinsite, o šiaip jums bus gera rek- lama — ne bet kas — generolas — siūlo jūsų prekę.

(Bus daugiau)

Kaip atsirado "Tėviškės namų" kantata

Reportažas iš Los Angeles

Vos pravėrus duris į salę, kur vyko paskutinioji repeticija, pavėlavusio keleivio ausį ir širdį užliejo lietuviškos muzikos ir dainų garsai. Jau anksčiau ne kartą girdėjęs Br. Budriūno kūrinius naujoje kantatoje greitai atpažįsta kompozitoriaus savitą stilių ir vedamuosius motyvus. Tą patį vakarą ir kitą dieną išgirdus net kelias juostas, kuriose buvo įrašyta kantata su skirtingais solistais, dar labiau laukta ir paties "gyvo" koncerto.

—o—

Kompozitorius Bronius Budriūnas lietuviškai visuomenei pažįstamas seniai. Eilė lietuviškų chorų ir solistų jo kūrinius yra įjungę į savo pastovų repertuarą.

Baigęs prof. J. Gruodžio kompozicijos klasę Kauno konservatorijoje, Br. Budriūnas talentingai reiškėsi sukurdamas fortepijono sonatą, 'Raudą" smuikui ir fortepijonui ir kt. Mokytojaudamas Dotnuvos žemės ūkio akademijoje ir eilėje gimnazijų, pasireiškė kaip ypač gabus chorų dirigentas. Gebėjo chorus puikiai paruošti ir išgauti jų maksimalinį pajėgumą. Su pasisekimu B. Budriūnas vadovavo ir Vilniaus filharmonijos bei Vilniaus valstybinės operos choram kaip dirigentas ir chormeisteris.

Su chorais dirbo Br. Budriūnas ir Vokietijoje ir Amerikoje. Detroite ir apylinkėse buvo žinomas su savo choru, o taip pat sudarė vyrų kvartetą, kurs su koncertais yra pasirodęs eilėje lietuvių kolonijų ir įdainavęs eilę plokštelių.

Nuo 1953, prel. J.A. Kučingio pakviestas, komp. Br. Budriūnas apsigyveno Los Angeles mieste, kur ir dabar sėkmingai tebevargoninkauja. Nuolat tobulėjąs šv. Kazimiero parapijos choras pažįstamas ne vien lietuvių tarpe; kai kuriom progom pasireiškia ir tarptautiniuose pasirodymuose. Šalia Br. Budriūnas dirba ir su kitataučių chorais bei moko didoką būrį jaunuolių fortepijono ir dainavimo klasėse. Kiekvieną pavasarį jo mokinių koncertai sutraukia susidomėjusius mokinių tėvus, pažįstamus ir muzikos mylėtojus.

Per eilę metų susigyvenęs su chorais ir pažindamas jų galimybes, Br. Budriūnas moterų chorui sukūrė populiarią "Tėviškėlę", o mišriam chorui galingą dainą "O Nemune". Taip pat mišriam chorui su soprano solo "Mano protėvių žemė" ir eilę solo dainų.

Los Angeles mieste gyvenant ir Bernardui Brazdžioniui, tarp šių dviejų kūrėjų išsivystė gyvastinga kūrybinė santarvė, panašiai kaip anksčiau Lietuvoje tarp J. Naujalio ir Maironio. Panaudojęs B. Brazdžionio poeziją savo dainom "O Nemune" ir "Mano protėvių žemė", Br. Budriūnas į jį nukreipė dėmesį ir dėl "Tėviškės namų" kantatos.

Premjeros išvakarėse kompozitorius pasakojo korespondentui apie kantatos kūrybos eigą. Esą įvairiem konkursam ne visada duodant laukiamų rezultatų, L.B. centro valdybos švietimo taryba sudarė specialią komisiją. Jai buvo pavesta parinkti kompozitorių ir užsakyti naują kantatą trečiai dainų šventei. Ši komisija, 1962 gruodžio 2 nutarimu, kreipėsi į Br. Budriūną, prašydama tokią kantatą sukurti, palikdama laisvę pasirinkti tekstą.

Sutikęs Br. Budriūnas kreipėsi į Bernardą Brazdžionį, prašydamas tinkamo eilėraščio.

Pirmasis tekstas vadinosi "Namų baladės". Per paskutinius trejus metus augo kantatos atskiros dalys ir būdavo atliekamos su Los Angeles šv. Kazimiero parapijos choru įvairių koncertų metu. Bendradarbiaujant su teksto autorium, kai kurios eilutės buvo naujai sukurtos ir pritaikytos, strofų eilė pakeista.

Atbaigta kantata komisijos buvo labai teigiamai įvertinta ir priimta. Pilnas tekstas atspausdintas 44 psl. leidiny ir jo atlikimas užtrunka 22 minutes. Keturios kantatos dalys, nors rišamos bendros minties ir vedamųjų motyvų, gali būti atliekamos ir skyrium, kaip savyje atbaigti kūriniai.

Nors kantata parašyta mišriam chorui su soprano ir boso solo partijomis bei fortepijono palydėjimu, premjeros proga buvo įjungtas ir vargonų palydėjimas (Daimų šventėje irgi pramatoma vargonų palyda).

Pirmoje kantatos dalyje iš pradžių moterų choras, o vėliau ir mišrus choras pakilia, bet kartu ir ramiai lietuviška nuotaika apibūdina kaip "iš visų kelių keleiviai grįžta į gimtuosiu tėviškės namus".

Antroje dalyje šalia džiaugsmingo namų motyvo ypač žymus ir dramatinis tonas boso arijoje, kviečiant "vaduoti tėvų tautos".

Trečioje dalyje po svajingos soprano įžangos palaipsniui moterų, o vėliau ir mišrus choras įsijungia į pranašaujamą bendrą džiaugsmą, kurs liesis "nuo žvaigždės lig plastančios žvaigždės".

Ketvirtoje dalyje fugai panaudojamas antros dalies motyvas "Namai, namai, pavasariu pražydę". Tiek abu solistai, tiek vyrų ir moterų chorai pakaitom ir, bendrai vesdami tėviškės namų ilgesio temą, vieningai liejasi į galingą ir viltingą finalą: "Širdį neša vienas mūsų džiaugsmas — Lietuvos pavasario diena!"

Nors lietuviška dvasia atsispindėjo visose dalyse, veltui kas bandytų čia ieškoti harmonizuotų liaudies dainų pėdsakų. Pasiremdamas ne kokiu muzikinių formalių matematišku pritaikymu, bet įjungdamas eilę iš širdies plaukiančių ir kitų širdis pagaunančių melodijų, komp. Br. Budriūnas sukūrė puikų įnašą į lietuviškų dainų repertuarą. Be abejo, kompozicijos sudėtingumu ši kantata bus prieinama ne kiekvienam chorui. Tačiau pajėgesnieji ją palaikys savo repertuaruose kaip lietuviškos kūrybos pranašų pavyzdį.

—o—

Premjeros proga solo partijas su giliu įsijautimu atliko Metropolitan operos solistė **Lilija Šukytė** ir **Rimtautas Dabšys,** kurs tą pačią solo partiją išpildys ir dainų šventėje Chicagoje. Fortepijonu pritarė **Raimonda Apeikytė**, o vargonais **Ona Metricks.** K. Bč.

Bernardas Brazdžionis ir Bronius Budriūnas — Nuotr. P. Jasiukonio

Žemaičių Kalvarija nepriklausomos Lietuvos laikais.

Didžioji šventė Ž. Kalvarijoje

Žemaičiuose per tris šimtus metų garsėja Žemaičių Kalvarija, kur nuo liepos 1 iki liepos 12 vyksta didieji atlaidai. Jų svarbiausia diena būna pirmą sekmadienį po liepos 2 (šiemet liepos 3).

Stebuklingas Dievo Motinos paveikslas ir Kryžiaus Keliai sutraukia maldininkus iš visos Lietuvos. Kalneliuose yra pastatyta 19 koplyčių — Kryžiaus Kelių. Per tuos kalnelius eidami, nešdami vėliavas, būgnais mušdami, žmonės gieda specialias giesmes ir kalba maldas, prašydami paguodos varguose.

Suprantama, kad bolševikam didžiai nepatiko tokie atlaidai, kada visu inirtimu kovoja prieš religiją. Bijodami jų tiesiog uždrausti, griebėsi kitų priemonių — tuo pačiu metu Plateliuose rengia meno festivalį.

Praeitais metais okupantai keitė ir vietos pavadinimą. Per daug akis badė Kalvarijos vardas. Pagal upelį, tekantį per miestuką, vietovė pavadinta Varduvos vardu.

LIETUVĖS TARPTAUTINĖJE MOTERŲ KONVENCIJOJE

Birželio 5-10 dienomis Chicagoje, Ill., vyko General Federation of Women's Clubs deimantinio jubiliejaus konvencija. Atšvęsta 75 metų veiklos sukaktis. **Suvažiavime dalyvavo trys tūkstančiai moterų atstovių iš 55 valstybių.**

Atvyko iš Graikijos, Europos, Pietų Amerikos. Lietuvių Moterų Klubų Federaciją atstovavo pir-kė **Ligia Bieliukienė.** Italijos Lietuvių Moterų Klubo pirkę V. Lozoraitienę atstovavo **J. Daužvardienė.** Vokietijos regionalines valdybos pir-kę A. Grinienę atstovavo Chicagos Klubo pir-kė **M. Kraučiūnienė.**

Suvažiavimo metu atstovės darė pranešimus. LMKF vardu kalbėjo pir-kė Ligia Bieliukienė. Jos kalbos tema — Taika. Ji priminė, kad taika įmanoma tik tokia, kuri pagrįsta žmonijos laisvės ir demokratiniais principais. Kol pasaulyje siaučia raudonasis teroras, jokia taika nėra įmanoma. Ji dar priminė Lietuvos išlaisvinimo bylą. Kalbą baigė LMKF-jos malda, kuri paimta iš Sibiro lietuvaičių maldaknygės. Buvo didelis susidomėjimas šia maldaknyge ir LMKF-jos leidinėliu, kurio pirmame puslapyje tilpo ištraukos iš Sibiro maldaknygės maldelių. Suvažiavimo dalyvės tuoj pat išgraibstė leidinėlį ir net laiškeliais prašė L. Bieliukienės, kur dar būtų galima jų gauti. Suvažiavimas priėmė rezoliucijas, kurių svarbiausia — neįsileisti raudonosios Kinijos į J.T. JAV Prezidentą L.B. Johnsoną atstovavo Vidaus reikalų min. Udall.

Suvažiavimo atstovės išrinko naują GFWC valdybą, kurios pirmininkė Mrs. E.D. Pearce iš Floridos. GFWC valdyba renkama kas dveji metai. Pagal tradiciją, kiekviena nauja pirmininkė ateina su nauju šūkiu. Mrs. E.D. Pearce šūkis — kartu su jaunimu kurti geresnį pasaulį. Savo išsamioje kalboje Mrs. E. D. Pearce nupasakojo naujos administracijos planus. Veiklos pagrinde bus sprendžiama jaunimo problemos — jaunimo nusikaltimai, narkotikai, beatnikų išdaigos, kariuomenės šaukimo kortelių deginimai ir t.t. Jaunimas pasaulio ateitis, tad reikia kovoti su visomis negerovėmis, kurios žaloja jaunąją kartą. Pirmininkė dirbs pasaulio taikai ir moterų bendradarbiavimui. Tačiau, anot jos, didžiausias taikos ardytojas tai komunistų agresija. **Religija turinti būti šeimų kasdienine praktika, nes religija yra tikrasis kelias į pasaulio taiką.**

Malonu priminti, kad į GFWC tarybą trečiu kartu išrinkta LMKF pirmininkė Ligia Bieliukienė. Buv. GFWC pir-kė Mrs. W.H. Hasebroock įteikė Ligijai Bieliukienei adresą, įvertindama malonų bendradarbiavimą GFWC taryboje ir pasišventimą tarptautinei moterų veiklai 1964-1966 metų laikotarpyje.

Suvažiavimo pabaigoje kalbėjo buvęs viceprezidentas R. Nixon.

LMF-jos Chicagos klubas, vadovaujamas pirm. M. Kraučiūnienės, Jaunimo Centre suruošė priėmimą. Dalyvavo tarptautinių moterų organizacijų atstovės, GFWC taryba, R. Budrienė, įvairių kraštų konsulai-moterys, viso per 200 dalyvių.

Programą išpildė A. Stewens moterų choras. Dainininkės scenoje pavaizdavo gyvąjį paveikslą. Chicagos moterų klubas dar surengė dvi parodas — lietuvių tautodailės ir lietuvių moterų menininkių parodą. Priėmimui labai sekmingai vadovavo J. Daužvardienė anglų kalba. Vicepirm. Z. Juškevičienė Chicagos klubo vardu įteikė Mrs. W. H. Hasebroock Lietuvos vaizdų albumą su Lietuvos žemėlapiu ir rožių puokštę. Tokią pat dovaną gavo ir LMKF pirmininkė Ligia Bieliukienė.

Reikia pasidžiaugt, kad LMF-JOS Chicagos klubo pirmininkės M. Kraučiūnienės ir kitų klubo narių dėka priėmimas Jaunimo Centre buvo įdomus ir ispūdingas. Tai pripažino ir svetimtautės viešnios bei svečiai.

J. Daužvardienei tenka nuopelnas už malonų, draugišką svečių priėmimą ir vadovavimą programai.

Iš k. į d. Marija Kraučiūnienė — LMF Chicagos klubo pirmininkė, J. Daužvardienė ir LKMF pirmininkė L. Bieliukienė.

Amerikos vyskupai pasisako apie "The War Against God in Lithuania"

Amerikos vyskupam buvo išsiuntinėta dr. J. Savojo parašyta ir į anglų kalbą išversta — Kova prieš Dievą Lietuvoje — The War Against God in Lithuania. Knyga susilaukė gražių vyskupų atsiliepimų. Štai jų keletas:

Jau buvo pats laikas, kad būtų pasakyta, kaip persekiojama didvyriška Lietuvos žmonių religija (F.P. Carroll, Calgary, Canada, vyskupas)

Aš padėjau Jūsų knygą laukiamajame kambaryje, tikėdamas, kad tai atneš daug gera" (J. Sweeney, Honolulu vyskupas.)

Stengsiuos su įdomumu perskaityti apžvalgą, kaip gerieji Lietuvos žmonės herojiškai laikosi prieš komunizmo priespaudą. (W.F. Kellenberg, Rockville Centre, N.Y. vyskupas.)

Skaitysiu šią labai laiku išleistą knygą ir dėkoju už jos atsiuntimą (Kongresmanas C. Albert, M.C. Washington, D.C.)

Jo Eminencija bus labai patenkintas, turėdamas šią knygą, ir pasidalins su savo kunigais (F. Spellman, N.Y. kardinolas.).

Šioje knygoje yra giliau ir daugiau pasakyta negu tik aprašymas" (Patricia McDonough, The Tablet, April 21, 1966.)

Gavusieji knygas labai jautriai užtarė lietuvių ir Lietuvos teises laisvai gyventi ir Dievą mylėti. "Tegul Dangiškasis Tėvas stiprina tikinčiuosius jų pamaldume Šventai Motinai Bažnyčiai ir tegul pagreitina dieną, kad jie būtų išlaisvinti iš prispaudėjų ir džiaugtųsi pilna savo tikėjimo laisve" (G.J. Rehring, Toledo vyskupas.)

Jis jungiasi su Jūsų maldomis ir prašo Viešpatį, kad laimintų savo žmones, ypač tuos, kurie kenčia dėl Jo Vardo" (Kardinolas Leger, Montreal, Canada).

Aš labai tikiuosi, kad ši knyga sukels reikalingą susidomėjimą (Kansas vyskupas)

Reikalinga, kad mums dažnai būtų primenama apie nuolatinį persekiojimą Lietuvos žmonių ir apie neginčijamą faktą, kad jiems yra atimta religinė laisvė" (E.J. Primeau, Manchesterio vyskupas.)

Ištikrųjų mums yra sunku suprasti padėtį gerųjų ir pamaldžiųjų Lietuvos katalikų, kurie turi tiek daug ir ilgai kentėti už savo šventą tikėjimą. Linkime, kad greitu laiku ateitų Dievo Prisikėlimas . . . kad visos tautos būtų išlaisvintos nuo žiauraus persekiojimo ir religinio varžymo" (M.K. Carrol, Wichita, Kansas, vyskupas.)

KR

LOS ANGELES, CALIF.

Pokalbis apie teatrą

Birželio 11 d. Dailiųjų Menų klubo susirinkimui pirmininkavo Bronys Raila, Dalila Mackialienė darė pranešimą apie lietuviško teatro problemas.

Klubo nariai gyvai diskutavo vietomis nuslįsdami ir į tarptautinio teatro tolius. Kai kurie griežtai pasisakė prieš "absurdo" teatrą ir jo bandytojus lietuviuose. Be eilės kitų autorių, daugiausia liestas Anatolijus Kairys, kurio "Viščiukų ūkis" tebebuvo gyvas.

Sakoma, kad lietuviai rašytojai turi nemaža parašytų, bet vien stalčiuose laikomų teatrinių veikalų. Los Angelėje naujų teatrinių kūrinių pageidaujama. Kas tokių veikalų turi, prašomi pasiųsti bet kuriam DM K nariui, ar "Lietuvių Dienų" redakcijai, prašant perduot rež. Mackialienei.

Nauja klubo pirmininkė kaip tik ir bus Dalila Mackelienė:

(lg)

A.A. ILIUMINATA GIEDRAITIENĖ

Birželio 12 rytą Worcesterio lietuviai patyrė liūdną žinią, staiga nuvežta į ligoninę mirė vaikų literatūros rašytoja, buvusi mokytoja, visuomenininkė, skautininkė Iliuminata Giedraitienė-Vasiliauskaitė.

Velionė gimusi 1892 m. vasario 15 d. Norkūnų km., Šakių apskr. 1917 m. baigusi Saulės mokytojų seminariją Voroneže. Mokytojos darbą dirbo Jurbarko pradžios mokykloje 1919-20 ir 1936-41 metais, Jurbarko progimnazijoje ir vėliau gimnazijoje 1920-21 ir 1941-44 m. Lietuvos valstybės atsikūrimo laikais uoliai dirbo suaugusių kursuose, vėliau rengiamuose kaimo mergaitėms žemės ūkio kursuose. Nuo 1935 m. iki 1940 m. ir Vokietijoje nuo 1945 iki 1949 m. aktyviai dalyvavo skautų organizacijoje. 1935-40 metų buvo Jurbarko vietininkijos vietininkė.

Bendradarbiavo vaikų laikraštėliuose: Saulutėj ir Žiburėlyje, rašė slapyvarde Nemuno Bangelė. Yra parašiusi ir originalę pasakų knygelę vaikam "Vyturėlis", išleidusi stilizuotų liaudies pasakų rinkinį "Mamos pasakos" kurių Lietuvoje išėjo trys laidos. Gavusi iš Lietuvos

A. a. Iliuminata Leonida Giedraitienė

knygelę jau sirgdama peržiūrėjo, pritaikė išeivių vaikams ir parengė ketvirtai laidai. Yra išvertusi dvi pasakų knygeles.

Iliuminata Giedraitienė buvo šviesi, giliai tvirtų lietuviškų tradicijų moteris. Savo tvirtą lietuvybę yra įdiegusi ir savo dukroms Grožvydai ir Danutei.

Buvo pašarvota pas Dirsą. Birželio 15 palydėta į Šv. Kazimiero bažnyčią. Gedulingas pamaldas atlaikė ir į šv. Jono kapines palydėjo kun. A. Volungis. Laidojimo koplyčioje velionę aplankė ir laidojimo pamaldose dalyvavo jos dėdė prel. K. Vasys. Pr.

Darbo ir veiklos gyvenimas

Vlado Paulausko 70 metų sukaktis

Lowell, Mass. — Vladas Paulauskas, valgomųjų produktų ir valgyklos savininkas, birželio 27 minės savo 70 metų amžiaus sukaktį. Jis yra gimęs 1896 m. birželio 27 Eržvilko parapijoj, Tauragės apskr. Tėvai, Izidorius ir Teodora (Raubaitė) Paulauskai, išauklėjo aštuonius vaikus: šešius sūnus ir dvi dukteris. Du sūnu ir dvi dukteris mirė Lietuvoje, o keturi sūnūs dar gyvi: du Lietuvoje ir du Amerikoje būtent, Vladas ir Liudvikas ir abu yra pramoninkai Lowellyje.

Vladas Paulauskas atvyko į šį kraštą (JAV) 1913 m. liepos 4 d. ir apsistojo pas gimines Jankauskus, gyv. Cambridge, Mass. Gavo darbą Swift įstaigoje dešriukių (frankfurters) skyriuje ir pradžioje gaudavo 12 centų už valandos darbą. Toje įstaigoje dirbo iki 1917 m.

Prasidėjus pirmajam pasauliniam karui, gavo darbą Woods bendrovėje (mašinų gamyboje), So. Bostone, kur gaudavo 75c. už valandą. Ten dirbo iki 1921 m.

Susitaupęs kiek pinigų, 1921 m., Cambridge, Mass., įsigijo valgomų produktų ir įvairių kitokių reikmenų krautuvę, bet tas darbas jam nepatiko, nes turėjo dirbti ilgas valandas, būtent, nuo 6 val. r. iki 12 val. nakties. Taigi tais pačiais metais jis tą krautuvę pardavė ir persikėlė į So. Bostoną, kur pirko valgomųjų produktų krautuvę ir tą krautuvę išlaikė iki 1925 m. Iš So. Bostono persikėlė į Lowell, Mass., ir ten su broliu Liudviku įsteigė Lowell Bottling bendrovę. Gamino įvairias sodes. Labai gerai sekėsi, įsigijo savo namus. 1932 m. užėjus depresijai, turėjo pakelti daug nuostolių. Vladas Paulauskas, kad išgelbėtų biznį ir namą nuo bankruto, 1935 m. vėl grįžo į Omaha mėsos gamybos įstaigą dirbti, o brolis vienas pasiliko savo bizny. 1943 m. Omaha įstaigoje kilo gaisras, ir trečiame aukšte dirbusieji darbininkai, tarp kurių buvo ir Vladas, buvo ugnies sukūryje. Jis, pamatęs, kad gaisrininkai taiso tinklą, išlindo pro langą ir rankomis laikėsi, laukdamas, kada pasakys jam šokti žemyn. Jo veidas, galva ir rankos labai apdegė.

Nebegalėdamas ilgiau laikytis ir nesulaukdamas pagalbos, šoko iš trečiojo aukšto ant šaligatvio. Nusilaužė kojos ir rankų kaulus. Šešius mėnesius išgulėjo ligoninėje. Stebuklas, kad jis išliko gyvas ir pasveiko. Tai buvo jo skaudžiausia ir nepamirštama nelaimė. Kita nelaimė, tai širdies ataka. Tris mėnesius buvo ligoninėje ir 6 mėnesius nieko negalėjo dirbti.

Pasveikęs nebegrįžo į dirbtuvę. Jis įsigijo valgomųjų produktų krautuvę ir namą, 575 Lawrence Street. Krautuvę iki šiol tebelaiko, tik toje pačioje krautuvėje įtaisė ir valgyklą. Jis su šeima gyvena antrame aukšte.

Veikla organizacijose

Gyvendamas So. Bostone, įsirašė į Šv. Kazimiero R.K. dją ir per 3 metus buvo jos pirmininku. 1918 m. įstojo į LDS 1 kuopą ir nuo pat pradžios buvo Darbininko skaitytojas. Dalyvavo LDS seimuose ir Naujosios Anglijos apskričio suvažiavimuose, atstovaudamas pirmą kuopą, o persikėlęs iš So. Bostono į Lowell atstovavo 97 kuopą. 1927 m. dalyvavo LDS seime, Hartford, Conn., ir buvo išrinktas Centro pirmininku. Tose pareigose buvo iki 1930 m. Jis buvo pakartotinai išrinktas LDS Naujosios Anglijos apskričio pirmininku ir taip pat įvairiose kitose Centro pareigose. LDS Centro vicepirmininku išbuvo 16 metų iki likvidacijos. 1938 m. Vladas Paulauskas LDS seime buvo pakeltas garbės nariu už pasidarbavimą. Vietinių kuopų — LDS, LRKSA ir kitų draugijų buvo pirmininku ir kitose pareigose. Daug veikė Federacijoje, buvo jos skyriaus pirmininku, Tautos Fondo skyriaus pareigūnu. Kovojant dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės, daug darbavosi, pats aukavo ir dalyvavo rinkliavose, ir dabar tebesisieloja Lietuvos išlaisvinimu.

1951 m. įvykusiame ALRK Federacijos kongrese, So. Bostone, Vladas Paulauskas buvo pakeltas garbės nariu.

Jis daug darbavosi Šv. Juozapo lietuvių parapijoje ir jos draugijose.

1914 m. spalio 18 d. vedė Barborą Antanavičiūtę, atvykusią į šį kraštą su tėvais iš Viekšniškių, Mažeikių apskr. Moterystės sakramentą suteikė a.a. kun. kleb. Tomas Žilinskas Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje.

Išaugino ir išmokslino du sūnus ir dvi dukteris. Jauniausias sūnus Edmundas yra klierikas ir mokosi seminarijoje Romoje, gyvena Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos namuose. Vyriausias sūnus Vytautas yra baigęs aukštesnę mokyklą Lowelly. Tarnavo JAV karo laivyne. Atitarnavęs grįžo į civilinį gyvenimą karininko laipsniu. Po to išvyko į Chicago, Ill. ir ten mokėsi inžinierijos. 1949 m. persikėlė į Portland, Oregon, ir įstojo į Portland Oregon universitetą, kur užbaigė komercijos mokslus. Portlande apsivedė ir dabar augina vieną sūnų. Duktė Ieva yra baigus aukštesnę ir plaukų garbiniavimo mokyklas ir turėjo savo grožio salioną. Ji ištekėjo už Jono Baušos ir augina du sūnus. Jaunesnioji duktė Birutė taip pat yra baigus aukštesnę plaukų garbinavimo ir komercijos mokyklas. Dabar ji yra savo tėveliams didelė pagalba — dirba krautuvėje ir valgykloje.

Mielam Vladui Paulauskui, sulaukusiam 70 m. amžiaus, tiek daug dirbusiam visuomeninėje lietuvių katalikų veikloje, linkime sveikam sulaukti savo jauniausio sūnaus Edmundo kunigu ir laisvos nepriklausomos Lietuvos.

A.F.K.

Į Dainavos stovyklą studijų savaitei renkasi jaunimas iš viso laisvojo pasaulio. Nuotr. G. Naujokaičio.

Vladas ir Barbora Paulauskai ir jų šeima. Sėdi — Barbora Paulauskienė, sūnus Edmundas ir Vladas Paulauskas, stovi — Jonas ir Ieva (Paulauskaitė) Baušai, duktė Birutė ir sūnus Vytautas.

Baltimorės žinios

Šv. Vardo draugijos nariai su šeimomis dalyvaus beisbolo žaidimuose liepos 1. Visas pelnas skiriamas stipendijom, kad jaunimas galėtų siekti mokslo.

Šv. Kazimiero seselių remėjų draugija birželio 25 surengė išvažiavimą į Allenberry, Pa. Važiavo autobusu ir tą pačią dieną grįžo namo.

Kurie aukojo Šiluvos koplyčiai, tiem klebonijoje išdalyti specialūs pažymėjimai. Kitiem pasiųsta paštu. Baltimorėje Šiluvos koplyčios įrengimui Washingtone suaukota 18,000 dol.

Lietuvių svetainės šėrininkai liepos 3 rengia pikniką gražiame Conrad Ruth Villos parke prie Chesapeake įlankos. Bus įdomi programa, šokiai, valgiai. Autobusas važiuos nuo lietuvių svetainės 11 val.

Siuvyklų darbininkai savo metines atostogas pradės nuo liepos 1. Vieni jas praleis prie Chesapeake vandenų, kiti keliaus toliau lankyti giminių bei draugų. Nemaža lietuvių dirba siuvyklose.

HARTFORD, CONN.

Paminėtas baisusis birželis

Hartfordo lietuvių "Tėvynės Garsų" radijo valanda birželio baisiuosius įvykius paminėjo net du kartu.

Birželio 12 d. buvo paskaitytas rašinys neseniai atvykusio iš Lietuvos asmens. Autorius (ar autorė) yra buvę tame teisme ir matę, kokia nuotaika pasmerktųjų mirti. Rašinys pavadintas "Viena diena su pasmerktaisiais mirti".

— Teismas vyksta Vilniuje, lietuviai, laisvės kovotojai — partizanai. Vieni atsakinėja tik trumpai į klausimus, kiti prakeiksmu kaltina komunizmą ir rusus — Lietuvos pavergėjus. Pasmerktieji mirti gali išsikalbėti ką tik nori ir kiek nori. Šio rašinio autorius (ar autorė) galėję dar dvi dienas nuvykti į pasmerktųjų mirti teismą, bet nėję — tai perdaug gūdu ir šiurpu matyti nekaltų brolių — už laisvę kovojusių — pasmerktų mirti teismą...

Rašinį labai įspūdingai perskaitė Zita Dapkienė.

Birželio 19 d. per lietuvių "T.G." radijo valandą buvo duotas Bostono "Laisvės varpo", Stasio Santvaro "Aušra ties Vilnium" montažas. Tai vežamųjų į Sibirą vaizdas.

Ir "Aido" choras savo koncerto metu dvi giesmes skyrė baisiojo birželio įvykiams atžymėti — tai "Maldą (nuliūdo kapai) — A. Vanagaičio ir "Maldą už tėvynę" — A. Kačanausko. Publika maldas išklausė su pagarba — stovėdami.

—•—

Puikus "Aido" choro koncertas

Birželio 19 L.A.P. klubo salėje buvo įdomus Hartfordo "Aido" choro koncertas. Įspūdį dar didino choristų, ypač chorisčių, puošnūs drabužiai.

Prieš koncertą įžanginį žodį tarė choro seniūnas K. Jurkevičius, pažymėdamas, kad pirmosios dvi giesmės skirtos birželio baisiesiem įvykiam atžymėti.

Be tų giesmių padainuota dar 11 dainų; iš jų 7 bus dainuojamos Chicagoje, III-joje dainų šventėje.

Koncertui pasibaigus, choro seniūno pavaduotoja Zita Dapkienė nenuilstamam choro dirigentui muz. Jurgiui Petkavičiui įteikė raudonų rožių puokštę ir pasakė padėkos kalbą.

"Aido" choras į Chicagą skrenda lėktuvu. Dar yra kelios laisvos vietos, tad gali prisidėti ir ne choristai; registruotis pas cboro seniūną Kostą Jurkevičių, 28 Loraine Rd., Wethersfield, Conn.

J. B.

J. Bernotas

Šv. Alfonso C.Y.O. rengia išvyką liepos 3 — Parks Maryland. Šokiams gros orkestras. Autobusai išvyks nuo šv. Alfonso bažnyčios.

Jonas Obelinis

— **Saigone** birželio 23 kariuomenė užėmė budistų vadinamą "pasaulietinių reikalų institutą", kuris yra akcijos prieš vyriausybę centras ir kuriame pasislėpė jaunuolis, nušovęs policininką.

IŠ VISUR

— **Jaunimo kongrese** sveikinimų žodžiu nebus. Todėl visi sveikinimai pasaulio lietuvių jaunimo kongresui turi būti siunčiami raštu ligi liepos 2 d. šiais adresais: PLJK Būstinė, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, arba Lithuanian World Youth Congress, Conrad Hilton Hotel, 720 S. Michigan Ave., Chicago, Ill. 60605.

— **Solistė Aušra Vedeckaitė** atvyksta į jaunimo Kongresą ir dalyvaus bankete. Dainuos drauge su sol. Rimtautu Dabšiu. Banketas įvyks liepos 2d. šeštadienį, 7 v.v., Conrad Hilton viešbučio Grand Ballroom salėje, Chicagoje. Bilietai į kongreso banketą gaunami pas Algį Marchertą, 4619 S. Keating St., Chicago, Ill. 60632, tel.: LU 5-1187. Taip pat Marginiuose, 2511 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629, tel. PR 8-4585 ir P. L. J.K. Būstinėje, Jaunimo Centre 5620 S. Claremont ave., Chicago, Ill., 60636, tel. 776-4577 skambinant tarp 6 ir 9 v.v.

— **Pranas Ambrazas,** ALRK Vargonininkų Sąjungos centro valdybos narys ir iždininkas, Darbininkui atsiuntė ilgą atvirą laišką, kuriame pasisakoma įvairiais vargoninkų sąjungos reikalais, nusiskundžiama centro valdybos pirmininko neveiklumu, kad ilgai neišėjo "Muzikos žinios". Jis pats rinkęs "Muzikos žinių" prenumeratą, bet nei jis, nei nauji prenumeratoriai žurnalo negavę. Vargoninkų sąjunga turėtų visus savo reikalus aptvarkyti dainų šventės metu, kada daugiuma jos narių suvažiuos į Chicagą.

A.A. VANDA MAŽEIKIENĖ

A. a. Vanda Mažeikienė

Š. m. gegužės 23 d. Tillsonburgo ligoninėj, Kanadoje, tesirgusi vos 2 dienas, mirė Vanda Mažeikienė, tesulaukusi 55 m. Mirties priežastis — kraujo išsiliejimas į smegenis.

Velionė buvo kilusi iš Telšių. Prieš atvykdama į Kanadą 1938 m. dirbo "Paramos" kooperatyvų sąjungoje Kaune. Negalvojo visą laiką pasilikti Kanadoje. Tikėjosi grįžti į Lietuvą. Tačiau iškilęs karas pakeitė planus. Netrukus ištekėjo už A. Mažeikos ir persikėlė gyvent į jo tik užpirktą farmą netoli nuo Delhi. Abu sunkiai dirbdami išmokėjo ir antrą tabako farmą. Jau 15 m. patys farmose nebedirbo — turi pusininkus.

A. a. Vanda Mažeikienė buvo didelės išminties ir takto moteris. Ji neturėjo nė vieno priešo. Mėgo laisvalaikiu skaityti rimtas knygas ir žurnalus. Ji perskaitė daug asketinio-religinio turinio knygų. Į p. Mažeikų namus ateina net keletas lietuviškų laikraščių ir žurnalų.

Mirusioji kartu su savo vyru Antanu yra dideli šv. Kazimiero parapijos geradariai. Jų aukos siekia virš 1000 dol.

Mirusiai pagarbą ir meilę parodė šios apylinkės lietuviai, labai gausiai dalyvaudami laidotuvių namų maldose ir laidojimo pamaldose. Laidotuvėse dalyvavo 5 kunigai. Už mirusios sielą užprašė 85 mišias.

Velionė buvo K.L.K. Moterų Dr-jos Delhi skyriaus narė. Ji visados prisidėdavo prie parapijos parengimų darbu ir auka.

Nepamirš mirusios šios apylinkės lietuviai. Visi labai užjaučia A. Mažeiką, netekusį savo mylimos žmonos. Tegu Viešpats suteikia jai daug laimės savojoje Karalystėje.

K.J.G.

VISUOMENEI PAGEIDAUJANT,

kompozitoriaus

DARIAUS LAPINSKO

OPERA LOKYS

bus pakartota

1966 LIEPOS 1 D.

penktadienį 9:30 val. vakaro

MARIJOS AUKŠTESNIOSIOS MOKYKLOS SALĖJE

Bilietai gaunami: MARGINIUOSE, 2511 W. 69th Street, Chicagoje; tel. PR 8-4585. Taip pat prie įėjimo kasos. — Visi kviečiami atsilankyti.

Tradicinis

MARIANAPOLIO PIKNIKAS

įvyks

liepos 4 d., pirmadienį

Programoje:

11 val. šv. Mišios lietuviškai,

Susipažinimas su naująja mokykla.

Vaišinimasis.

Visi kviečiami ir laukiami atvykti į Marianapolį atsigaivinti vėsiu parkų oru, susipažinti su naujais mokyklos rūmais, pasižmonėti su pažįstamais gražioje gamtos aplinkoje. Kviečia ir laukia atvykstant

MARIANAPOLIO TĖVAI MARIJONAI

LAISVĖS [illegible]

[illegible]

Vedėjai:
ROMAS [illegible]
ANTANAS [illegible]

JUOZO ir IZABELĖS MISIŪNŲ
RAY'S LIQUOR STORE
Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų . . . Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
103-65 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N.Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visokiais reikalais kreipkitės į
JOHN ORMAN AGENCY
Insurance - Real Estate
110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y.
Tel. Virginia 6-1800

LITAS Investing Co. Inc.
kviečia
Pirkti akcijas su garantuotu dividendu ir augančia verte
Taupyti — atidarant sąskaitą (ligi 5½%)
Skolintis automašinoms, namų remontui, akcijų pirkimui
Dėl prospekto ir kitais reikalais:
V. VEBELIONAS, 100-21 89th Ave., Richmond Hill N.Y.; HI 1-6799
Darbo valandos: šiokiadieniais 6-9 val. vak.; šeštadieniais 9-4 val.
CHICAGO, ILL.: 6775 So. Western Ave., tel. GR 6-2242
Darbo valandos — trečiadienį ir penktadienį vakarais, šeštadienį nuo 10 iki 3 val. popiet.

LIUDOS MIKULSKYTĖS
įvairių moteriškų drabužių krautuvė
Krautuvėje yra didelis įvairių gatavų moteriškų drabužių pasirinkimas: išeiginės - balinės bei darbo suknelės, megstukai, apsiaustukai, bliuskutės, kojinės. Čia gaunama siuntiniams gatavi moteriški drabužiai, pritaikinti įvairioms progoms ir dydžiui.
95-04 JAMAICA AVE. Woodhaven, N.Y. 11421
— Tel. 849-7240 —

— HAVEN REALTY —
Real Estate • JOSEPH ANDRUSIS • Insurance
Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos.
Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 val. popiet.
87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N.Y. • Tel. VI 7-4477

WHITE HORSE TAVERN
baras - restoranas
PRANAS BRUČAS, savininkas
86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. Virginia 6-9519
SALĖ VESTUVĖM, SUSIRINKIMAM BEI KITIEM POBŪVIAM
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

Norite geros meniškos fotografijos —
PORTRETO - ŠEIMOS - VAIKŲ
įvairių progų: vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir kt. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys —
VYT. MAŽELIS
Tel. HYacint 7-4677
422 Monahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
Silver Bell Baking Co.
Lietuviška ir eurapietiška duona ir pyragai
Šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai
DALIA ir ALBERTAS [illegible], sav.
36-38-40 STAGG STREET BROOKLYN, N. Y. [illegible]
Telefonas STagg [illegible]

WINTER GARDEN TAVERN Inc.
VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas
—•—
Salė vestuvėms ir kitokioms progoms. Be to, duodami lietuviški pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-[illegible]

ŠEŠTADIENIAIS nuo 2 [illegible]
STUKAS [illegible]

Tėv. Juvenalis Liauba, O. F. M., (v.) Brooklyno pranciškonų vienuolyno viršininkas aukoja kunigystės 25 metų sukakties mišias Maspethe birželio 19. Asistuoja Tėv. V. Gidžiūnas, O. F. M., (k.) Tėv. Steponas Ropolas, O. F. M. Nuotr. R. Kisieliaus.

PADĖKA

Ryšium su mano sidabrinio jubiliejaus minėjimu nuoširdžiai dėkoju:

Prel. J. Balkūnui už tėvišką globą, bažnyčią ir salę, programos vedėjui Hartfordo klebonui kun. J. Matučiui, Tėv. provincijolui L. Andriekui už pamokslą, choro vedėjui A. Visminui ir choristam bei išpildžiusiom duetą ir solo p. Čepukienei ir E. Jočytei, jauniesiems talentams V. Gerdvilaitei, P. Vainiui, Dudučiui ir jo draugams;

Vysk. P. Brazisui, Lietuvos atstovui, Vlikui, Lietuvių Bendruomenei, ateitininkam, Katalikių Moterų Sąjungai, Neo Lithuania Filisterių Sąjungai, Kunigų Vienybei, Kar. Ramovei ir visiems visiems už sveikinimus, maldas bei dovanas.

Seselėms pranciškietėms už gėles, papuošimą altorių, Marytei Šalinskienei už darbą, gražų tortą ir stalams puošti gėles. Taipgi rūpestingiems Phylis ir Jonui Vyšniauskams už nepaprastą triūsą ir visokeriopą pagelbą.

Šeimininkėms ir patarnautojoms—K. Dumblienei, Kubilienei, Kezienei, A. Blechertaitei, Dudučiams, V. Bernard, Paukščiams, V. Gerdvilytei ir J. Gerdvilienei, L. Vindašiutei, Vainių šeimai, Burloff, W. S. Šleiviui, A. Miller, M. Paskačmis, Simanaičių šeimai.

Mieliems prelatams, konfratrams kunigams, mano broliui, dr. Ąželiams, mano brangiai giminei ir visiems atsilankiusiem į šią šventę.

Mūsų maldos už Jus, Visagalio palaima telydi Jus!

Tėvų pranciškonų vardu visad dėkingas

Tėv. Juvenalis Liauba, O.F.M.

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

Kanada sudarė savo rinktinę, kuri dalyvaus šį rudenį šachmatų olimpiadoj Havanoj. Ji bus tokia (alfabeto tvarka): Joyner, dr. Macskasy, Suttles, Vranesič, Witt ir didmeistris Yanofsky. JAV vargu ar dalyvaus dėl vizų suvaržymo į Kubą.

Kanados spaudoje ta proga minima, kad Kanada turi tik vieną didmeistrį Yanofsky ir tris tarptautinius meistrus: dr. Bohatyrchuk, Povilą Vaitonį ir Frank Anderson. P. Vaitonis atstovavo Kanadai 1952 m. tarpzoninėse, Saltsjobadene, Švedijoj; G. Fuster — 1958, Yanofsky — 1962 ir Vranesič — 1964 Amsterdame.

Dera pabrėžti, kad Povilas Vaitonis, kaip to meto Kanados čempionas, Saltsjobadene 1962 įveikė Vengrijos čempioną Barcza ir Venecuelos — Sanchez. Sudalė lygiom su Amerikos čempionu Steiner, Anglijos — Golombek, Vokietijos — Unzicker, Argentinos — Pilnik, N. Zelandijos — Wade ir Sovietų — Taimanova.

Vakarų [illegible] Nr. 1, danas Larsen, kuris liepos viduryje dalyvaus JAV tarpt. turnyre Santa Monica, Calif., [illegible] turnyrą Le Havre [illegible] Sovietų didmeistris [illegible] ir Krogius, ir kt.

JAV [illegible] p-bės liepos 10 - 15 [illegible], Minn., bus [illegible] jaunuolių iš 112 mokyklų. Milwaukee p-bėse per 400 jaunuolių.

USCF meistrų turnyras, liepos 18 - 22 d.d., įvyks taipgi Minneapolis, Minn. Pr. metų turnyre mūsų meistras Povilas Tautvaišas pasidalijo antrą vietą su didmeistriu Bisguieriu ir D. Rivera. Tautvaišos laimėta partija prieš A. Sandriną buvo pripažinta "brilliancy" ir buvo plačiai pagarsinta JAV spaudoj.

Portland, Maine, turnyrą laimėjo Elowich su 5-1. Bostono lietuvių komandos talkininkas latvis J. Ozols su bostoniškiu Scheffer ir kt. baigė grupėje su 4 taškais.

Fox Valley atviros p-bės, Aurora, Ill. įvyko birželio 25-26, Aurora, Ill., duomenų neturime. Pr. metų Fox Valley p-bes laimėjo Viktoras Palčiauskas, sukoręs 100% laimėjimą 5-0! Antruoju baigė Povilas Tautvaišas su 4½ tš.

Chess Review 6/66 Postal Chess skyriuje mini J. Stonkų iš Kanados, laimėjusį Class turnamentą pasekme 5½-½.

Canadian Chess Chat 5/66 mini Palčiauską, pasidalijusį antrą vietą U.N. open Chicago p-bėse, kuriose buvo per 165 dalyvių.

LENKIŠKAS KUMPIS
geriausias
nes yra pastoviai skoningas, sultingas, be riebalų
geriausias
nes yra šeimininkių geriausias draugas, [illegible]
kaip kokybės simbolį
geriausias
[illegible] KRAKUS, ATALANTA ir TALA [illegible]
[illegible] LENKIŠKAS KUMPIS, [illegible]

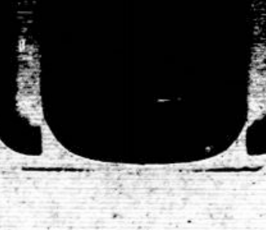

[illegible]
[illegible] Giedraičiui, [illegible] ir visiems artimiesiems [illegible] užuojautą
[illegible]
[illegible] ir [illegible] Baltrušaičiai

[illegible] seminarijos kurso draugui ir [illegible] prieteliui
Dr. Antanui Šerkšnui
mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia poniai, dukrai ir sūnums
DR. VACLOVAS PAPROCKAS

CANCEL OR CHANGE
TO PLACE
YOUR AD,
Tel. 867-3680

OLD BRIDGE — parduodami 4 akeriai žemės. Prie miesto. Brunswick gardens sekcijoje 1. 1 mylia nuo iki ežero paplūdymio. 8,500 dol.
Mrs. Helen Chalkis, 111 Hillcrest Ave., Somerset, N.J. 08873; telef.: 247-2295.

RESORTS

Colonial Manor Greenville 1, N. Y. Tel. 518 YO 6-8806—modern accom. mainhouse, motel & deluxe double decker motel w/w carpet, private baths, dancing, eve. activities, barbecues, heated swim. pool, tennis, softball, etc.; churches nearby. Free trans., 3 delicious meals daily. $53 to $75; spec. child rate. Ch. Simpson

ATTENTION HONEYMOONERS!
CAPE COD INN
Ocean front at Sweet Briar Road
Wildwood Crest, N.J. 08260
A touch of New England on the Jersey Shore. Visit our luxuriously new resort motel. Every type of accommodation to fit your vacation need. Fully air-conditioned and heated, 2 heated pools, recreation area, game room. Near all activities. Write or phone for brochure 609 - 522-1177.

FUNERAL HOME

GOWEN
FUNERAL HOME
Joseph J. Standt, Director
233 Somerset Street
New Brunswick, N.J.
Phone: Kilmer 5-1344

DISPLAY

AWNINGS
Residential
Industrial - Commercial
Canvas, Metal, Fiberglass
FRANK G. CURRID CO.
Est. 1920 Tel. 376-2723
666 Morris Turnpike, Short Hills, NJ

[illegible]
Auksas - sidabras - deimantai
[illegible]

LIETUVIŲ ADVOKATAI

C. A. VOKET
ADVOKATAS
41-16 75th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEwton 9-6820

Stephen Breiles, Jr.
ADVOKATAS
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Telef. — APplegate 7-7083

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

VAITKUS
FUNERAL HOME
197 Webster Avenue
PRANAS VAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį. Moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus. — Tel. TR 6-6434

Tel. EVergreen 7-4335
Stephen Aromiskis
(ARMAKAUSKAS)
Graborius - Balsamuotojas
MODERNI KOPLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
A. J. BALTON-BALTRŪNAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N.Y.

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

J. B. Shalins-Šalinskas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest P'way Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija.
Tel. Virginia 7-4499

Theodore Wolinnin, Inc.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
Moderniška koplyčia su
Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N.Y.
GRamercy 5-1437

KARLONAS
FUNERAL HOME
280 CHESTNUT STREET
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. BA 9-1181

CARROL
FUNERAL HOME
Inc.
PETRAS KARALIUS, sav.
Laidotuvių direktorius
ir balzamuotojas
74 Providence St.
WORCESTER, MASS.
PL 4-6757 PL 4-1165

Cafe Geiger
206 East 86th Street
(tarp 2 ir 3 Ave.)
New York, N. Y.
Tel. RE 4-4428
Savininkas — Helmut Vollmer
KASDIEN KONCERTAI nuo 4 val. p.p.
Užkandžiai [illegible]
Puikiausia vokiška virtuvė: [illegible]
Teirautis kavinėje kur pastatyti automobilį.

Vienintelis Importuotojas Amerikai
Šios vokiečių gamybos [illegible] — Kambario Spintos

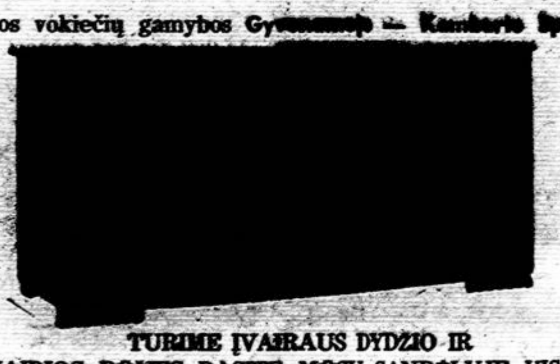

TURIME ĮVAIRAUS DYDŽIO IR
ĮVAIRIOS RŪŠIES RASITE MŪSŲ SANDĖLYJE VISADA
Viršuje parodoma spinta išardoma — Pristatoma bet kur JAV-se
ADOLF SCHRAGER FURNITURE, Inc.
Yorkvilės Didžiausia, Gražiausia Baldų Krautuvė
DABAR: 336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Avenue) N.Y.C.
Tel. TR 9-0400
Adara kasdien iki 9 val. vakaro, antradieniais ir šeštad. iki 6 v. vak

[illegible] PREKYBA NEW YORKE
SCHALLER & WEBER
AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI
Mūsų krautuvėse geriausios dešros
[illegible] — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai
Užeikite — įsitikinsite!
6 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 6
[illegible] — TR 9-3047
[illegible]
Ridgewoode: [illegible] Myrtle Ave. — VA 1-[illegible]
Astorijoje: [illegible] St. — AS [illegible]
Hempsteade: [illegible] Front Street — IV [illegible]
Flushinge: 41-[illegible] Main Street — HI 5-[illegible]
Jackson Heights: [illegible] Ave. — [illegible]

Long Island
statome įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą, už labai prieinamą kainą. Visais reikalais kreiptis pas statybininką Andrių Armoną
Tel. 516 AN 1-2864

DARBININKAS

Vienuolyno GL 5-7068
Spaustuvė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 7-2923

NEW YORKO NAUJIENOS

Ligija Bieliukienė, LMK Federacijos pirmininkė, staiga mirusi birželio 28 vakare, bus pašarvota Henry Romatowski laidojimo namuose, 107 Yonkers Ave., Yonkers. Atsisveikinimas su velione bus penktadienį 8v. v. Laidojama šeštadienį 9:30 v. r. iš Yonkers katalikų bažnyčios vietos katalikų kapinėse.

LB Woodhaveno apylinkės valdybos iniciatyva rengiamas susipažinimas ir atsisveikinimas su jaunimo kongreso delegatais, kurie per New Yorką atvyko į kongresą. Tiksli atsisveikinimo data bus pranešta vėliau. Greičiausiai tai bus liepos gale, nes delegatai po kongreso dar keletą savaičių lankys Amerikos kraštą ir prieš grįždami sustos New Yorke.

Marija Šalinskienė, suprasdama jaunimo kongreso tikslą, apmokėjo dviem mergaitėm kelionę į Chicagą.

Autobusas į Kennebunkporto berniukų vasaros stovyklą išvažiuos liepos 1 d. 10 vl. ryto. Prašom visus įsiregistravusius vaikus susirinkti punktualiai į pranciškonų vienuolyną, 680 Bushwick Ave., Brooklyn.

Andrius Klimas, 75 m. amžiaus, iš Woodhaveno, mirė birželio 20, palaidotas iš Apreiškimo bažnyčios Brooklyne Šv. Jono kapinėse. Paliko liūdinčią žmoną Mortą, podukrą Rūtą, posūnį Leonardą, brolį Juozą ir kitas gimines. Laidotuvėmis rūpinosi Šalinskų šermeninė Woodhavene.

Lietuvių Moterų Federacijos New Yorko klubas rengiamą pianistės J. Rajauskaitės-Šušienės rečitalį dėl susidėjusių aplinkybių nukelia į lapkričio 26 d. Carnegie Recital Hall, 154 W. 57th. St., Manhattan. Programoje dalyvauja ir solistas Benediktas Povilavičius. Pradžia 8 v.v.

Angelų Karalienės parapijos piknikas bus liepos 10 lenkų parke. Laimėjimam leidžiama 500 dol. pinigais.

PADĖKA

Darbininko spaudos darbam paremti po 10 dol. paaukojo: L.M.K.F. New Yorko klubas, Juozas Vilčinskas, Vera Yomantienė. Administracija jiem nuoširdžiai dėkoja.

Išnuomojamas butas iš 5 gražių kambarių už labai prieinamą kainą. 1335 Bushwick Ave. prie Shepherd Ave. kampo Brooklyne. Skambinti GL 5-6542.

Laisvės žiburio radijo programoje šį sekmadienį, liepos 3, bus paminėta lietuvių sukilimo 25 metų sukaktis. Ta proga žodį tars Vilius Bražėnas iš Waterburio. Bus perduotas vaizdelis (tikras atsitikimas) pavadintas "Viena diena su pasmerktaisiais mirti." Be to, girdėsime pirmuosius įspūdžius iš jaunimo kongreso posėdžių Chicagoje.

N.Y. Lietuvių Vyrų choro visuotiniame susirinkime birželio 19 naujai išrinktoji choro valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. P. Vasiliauskas, sekr. St. Vaškys, vicepirm. S. Levickas, ižd. J. Janus ir valdybos narys —dr. B. Svogūnas.

Aldoną Kepalaitę, jos tėveliui Kazimierui Kepalui mirus, ateitin. sendraugių New Yorko skyriaus valdyba giliai užjaučia ir ta proga Kultūros Centrui skiria 20 dol.

Sporto žurnalas, leidžiamas Sporto S-gos centro valdybos, redaguojamas Kęstučio Čerkeliūno, dėl techniškų kliūčių negalės išeiti jaunimo kongresui.

Santaros šviesos rengiamas literatūros vakaras bus liepos 9 8 v.v. Carnegie Endowment salėje, 345 E. 46 St. Manhattane. Bus pristatomos knygos. Antanas Gustaitis skaitys iš savo naujo rinkinio "Ir atskrido juodas varnas", Dalia Juknevičiūtė-Mackuvienė deklamuos iš Liūnės Sutemos poezijos knygos "Bevardė šalis". Pristatomas Petro Tarulio naujas romanas "Vilniaus rūbas". Įėjimas 3 dol., studentam — pusė kainos, svečiam iš kitų kraštų — nemokamai.

Prel. Ig. Kelmelio 50 metų kunigystės jubiliejuje birželio 26 Newarke, N. J. Iš k. į d. pirmoje eilėje: prel. Ig. Kelmelis, Newarko arkivysk. Boland, vysk. V. Brizgys; antroje eilėje: prel. M. Kemežis, kun. D. Pocius, kun. J. Šernas, prel. J. Balkūnas, kun. P. Totoraitis. Toliau — du prelatai nelietuviai. Nuotr. R. Kisieliaus.

BIRŽELIO MĖN. AIDAI

AIDŲ birželio numery yra šie straipsniai: 1941 birželio 23; Adolfas Damušis — Pavergtųjų pasipriešinimas ir laisvųjų iliuzijos; Algirdas Budreckis — 1941 metų sukilimas; Zenonas Ivinskis — Lietuvos krikšto problema; Vl. Jakubėnas — Traviata.

Iš grožinės literatūros: Romas Vaštokas — Partizanas "Laisvės kovų dainose"; Ona Lukauskaitė — Eilėraščiai; Kotryna Grigaitytė — Eilėraščiai; Ant. Vaičiulaitis — Benvenuto di Giovanni pristato mecenatui savo paveikslą.

Apžvalgoje rašo: P. Čičinis — Pijaus XII denigracija; J. Girnius — Dr. S.A. Bačkis; R. Viesulas — Igno parodoje; Vt. Vt. — Septynmetis Sovietų žemės ūkyje; Mūsų buityje.

Recenzijos: A.R. — Nauji baltistikos darbai; Dr. T. Žiūraitis, O.P. — Teologiniai veikalai svetimomis kalbomis.

Virželio 1 psl. — Vyt. Ignas: Triptikas (aliejus).

Redaguoja dr. J. Girnius, 27 Juliette Str., Boston, Mass. 02122; leidžia tėvai pranciškonai, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

Dr. Juozas Kazickas, paaukojo 200 dol. jaunimo kongreso reikalam. Iš tų pinigų apmokėta 14-kai iš užsienio atvykusių kelionė iš New Yorko į Dainavos stovyklą. N.Y. jaunimo komitetas didžiajam rėmėjui nuoširdžiai dėkoja.

Be to, jaunimo kongresui per N.Y. J. komitetą aukojo didesnes sumas šie asmenys ar organizacijos: New Yorko skautams remti komitetas 100 dol.; Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjunga 25 dol., N. Y. studentų at-kų draugovė 50 dol., N.Y. akademikių skaučių draugovė 25 dol., p. Tamošauskienė iš Ridgewood 25 dol.; Amerikos Lietuvių Tautininkų klubas 10 dol.; po 5 dol. —V. Abraitis, P. Krivas ir V. Liobis, visi trys iš New Jersey. Visiem nuoširdus ačiū.

Jūratė Reisgytė, lapkričio 13 žygininkų pakviesta, liepos 9-10 svečiuosis New Yorke.

Dr. Regina Saldaitienė nuo liepos 8 iki liepos 25 išvyksta atostogų. Tuo laiku jos dantų gydymo kabinetas bus uždarytas.

Bružinskų siuntinių įstaiga 370 Union Ave. Brooklyne, ryšium su jaunimo kongresu bus uždaryta nuo liepos 1 iki liepos 5 d.

Moterų Vienybės iškyla į p. Sinušienės rezidenciją, 361 Highland Blvd., bus liepos 24 d. 2 v. popiet. Kviečiamos narės ir draugai. Norintieji dalyvauti šioje iškyloj, prašom paskambinti p. Andriušienei VI 7-4977.

Dail. Aleksandra Merker-Vitkauskaitė yra išvykusi į Islandiją, kur tapo paveikslus. Džiaugiasi neįprastu salos grožiu, nes ten dabar niekada saulė nenusileidžia. Iš ten atsiuntė Darbininkui sveikinimus.

SVEČIAS IŠ VOKIETIJOS

Fricas Skėrys

Birželio 28 Darbininko redakciją aplankė Vasario 16 gimnazijos mokytojas **Fricas Skėrys,** atvykęs į jaunimo kongresą, dainų šventę. Jis yra Vokietijos Krašto valdybos iždininkas, jam labai gerai pažįstami gimnazijos ekonominiai reikalai. Apie gimnazijos gyvenimą ir daugiausia pasakojo. Gimnazija turi dar skolos 20.000 DM. Tai naujų rūmų skola. Gimnaziją pastoviai remia vokiečių pabėgėlių ministerija, skirdama 15,000 dm kas mėnesį.

F. Skėrys aplankys Chicagą, Detroitą, Clevelandą, Torontą, Bostoną. Ilgiau sustos Brocktone pas savo mokslo draugą. Iš ten atvyks į New Yorką, prieš keliaudamas į Vokietiją. Visur jis norės kalbėtis su Vasario 16 gimnazijos rėmėjų būreliais.

Į vasaros berniukų stovyklą Kennebunkporte autobusas iš Brooklyno išvyks liepos 1 tarp 9-10 v.r. Visi tėvai iš visos apylinkės prašomi atvežti berniukus laiku į pranciškonų vienuolyną, 680 Bushwick Ave., Brooklyne. Stovyklos reikalais kreiptis: Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine. Tel. (207) 967-2011.

Daug sutaupysi pirkdamas per "Spartą" radiją, radio-consoles, color ir kt. TV, Tape recorderiai, patefonai, fonografai, įv. skaičiavimo mašinos, cash registeriai, rašomos maš. visomis kalbomis. Visi gaminiai Telefunken, Grundig, Zenith, Burroughs, Olympia, Royal etc. Katalogus ir informacijas gausite tik pranešę savo adresą: J.L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N.Y., 11731.

DARIAUS ir GIRĖNO MINĖJIMAS

Šiemet sueina 33 metai nuo Dariaus ir Girėno skridimo į Lietuvą. Šiai sukakčiai paminėti ruošiame pagerbimo iškilmes

šeštadienį, liepos 16 d.,

3 val. popiet

prie Dariaus ir Girėno paminklo, LITUANICA SQUARE, Union Ave. ir South 2nd Street, Brooklyn, N. Y. • Programoje: invokaciją skaitys kun. Juozas Čekavičius; himnus giedos solistė Lionė Jodytė; kalbės Vliko narys Juozas Audėnas, anglų kalba Steponas Bredes, Jr., Moterų Vienybės pirm. Helen Kulber, organizacijų ir jaunimo vardu Algirdas Budreckis. Pranešimus padarys komiteto nariai: Bronė Spudienė, Petras J. Montvila ir Jonas Šaltis • Nuoširdžiai kviečiame ir kitas patrijotines draugijas bei vienetus su vėliavomis dalyvauti minėjimo iškilmėse. • Prie paminklo bus padėta gėlių. Įsijungimas nemokamas. Visų laukiame!

Dariaus ir Girėno paminklo pastatymo komitetas

BOSTONO ŽINIOS

Šv. Petro parapijos CYO birželio 29 buvo išvykusi vienos dienos iškylai į Martha's Vineyard salą, Cape Cod. Ekskursantai 7 val. ryto dalyvavo mišiose šv. Petro parapijos bažnyčioje ir tuomet specialiu autobusu išvyko į Cape Cod, iš kur su laivu persikėlė į minimą salą, kartu perkeldami ir autobusą. Apžiūrėję salos įdomiausias vietas, visi ekskursantai išsinuomojo dviračius, kuriais taip pat aplankė salos miestelius. Šią ekskursiją suorganizavo CYO vadovas kun. Juozas Svirskas ir joje dalyvavo apie 50 šiai jaunimo organizacijai priklausančių jaunuolių.

CYO orkestras liepos 4 d. dalyvaus šventės parade Malden, Mass., ir taip pat Everett, Mass. Orkestras vyks specialiu autobusu.

Jaunavedžiai Romualdas ir Madeline Veniai šv. Petro parapijai paaukojo 50 dol. Už auką parapijos klebonas pareiškė padėką parapijos biuletenyje.

Dr. Jonas Repšys staiga mirė birželio 26. Velionis buvo 77 metų amžiaus, kilęs iš Užpalių, Amerikon atvykęs 1906. Vakarais mokydamasis baigė medicinos mokslus, ilgus metus buvo gydytoju Cambridge, Mass., prieš keliolika metų buvo persikėlęs į Dorchester, Mass.

Į šiluvos koplyčios pašventinimo iškilmes Washington, D. C., iš Bostono organizuojama ekskursija autobusais. Ekskursiją organizuoja ir jai vadovaus kun. Juozas Svirskas. Jis į tas iškilmes vyks su parapijos CYO ir kartu nori prijungti dar bent vieną autobusą kitų bostoniečių, kurie norėtų vykti į tas iškilmes. Ekskursija išvyks rugsėjo 2 d. ir grįš rugsėjo 5 d. Tuo pačiu autobusu galės aplankyti visas įžymias vietas Washingtone. Kelionė, lankymas Washingtono mieste ir 3 naktų nakvynė moderniame motelyje tekainuos tik 49 dol. Kun. J. Svirskas ragina visus bostoniečius pasinaudoti šia proga ir jau dabar užsisakyti vietą, kad iš anksto galėtų rezervuoti nakvynes, gauti palydovus Washingtone.

Northeastern universitetą magistro laipsniu baigė Aušrelė, Maria Petronienė ir Paul P. Neviera. Bakalauro laipsniu iš įvairių mokslo šakų: Rima E. Bričkienė, Mariane Duda, Uogintas V. Kubilius, Richard P. Banis, Edward D. Brazowskas, Richard J. Genaitis, Gedimas Senuta, Joseph J. Zapustas, Richard S. Marcinkevičius, Aloysius J. Petronis, Frank R. Staniunas, Richard P. Gudaitis ir Gintaras P. Čepas.

Stasė ir Kazys Tamošaičiai įstojo Lietuvių Fondan. Kazys Tamošaitis ir sūnūs Vytautas ir Laimutis yra žinomi, kaip radio mėgėjai turį savo trumpų bangų galingą radijo stotį. Jie padeda Amerikos Balso lietuviškam skyriui, įvairias užrekorduotas programas leidžia pasinaudoti ir lietuvių radijo valandėlėms Amerikoje. Jie dalyvauja su savo rekorderiais ir radijo siųstuvu lietuviškuose parengimuose ir piknikuose. Net ir jaunimo suorganizuotam žygiui New Yorke į Jungtines Tautas transliavo garsiakalbiais kalbėtojų kalbas ir radijo pagelba padėjo pravesti eiseną.

Stud. Kęstutis Mickevičius birželio 14 d. susižiedavo su studente Jūra Galinyte.

Žurnalistas Vytautas Alseika, ilgesnį laiką gyvenęs Vakarų Europoje sugrįžo Amerikon. Nuolatinės apsigyvenimo vietos dar nėra pasirinkęs.

IŠ MOTERŲ KLUBO VEIKLOS

Lietuvių Moterų Federacijos New Yorko Klubo visuotinis narių susirinkimas įvyko birželio 15 klubo narės Sirusienės namuose. Ta proga buvo paminėta ir birželio išvežimai. V. Leskaitienė įdomiai, paįvairindama savo kalbą eilėraščiais, nušvietė lietuvių tautos trėmimų Sibiran nueitą kelią, pradedant carinės Rusijos laikais ir baigiant baisiuoju birželiu.

Klubo pirm. M. Kregždienė metinės veiklos apžvalgoje pastebėjo, kad šiais metais buvo daug kultūrinių parengimų. Ir tikrai, kiekviename susirinkime buvo kas nors įdomaus išgirsta ar pamatyta. Paskaitos buvo įvairiais klausimais, buvo prisimenami kelionių ispūdžiai, rodomi filmai ir kt. New Yorko visuomenei klubas surengė tradicinį Velykų stalą su A. Landsbergio paskaita apie šių laikų teatrą. Klubas taip pat surengė ir balių.

Klubo valdybon vienbalsiai išrinkta buvusi valdyba, būtent: M. Kregždienė — pirm., p. Laucevičienė ir M. Virbickienė — vice pirm., B. Kidolienė — sekret., P. Ivaškienė — ižd. Revizijos Komisijon p. Legeckienė ir p. Šileikienė.

Iš turimų iždo pinigų susirinkimas paskyrė: L.M. F. Hamburgo klubui, Vokietijoje, audimo staklėms įsigyti 50 dol., Balfui 50 dol., Lituanus žurnalui 25 dol., Ružancovo leidžiamai bibliotrafijai 10 dol. Staklių įsigijimui paaukojo Geldnerienė 20 dol. ir Žukienė 5 dol. Po susirinkimo Sirusienė pavaišino kavute. **(El.)**

BAIGĖ MOKSLUS

Birželio 19 Bostono Northeastern universitetas suteikė visai eilei lietuvių išeito mokslo laipsnius. Tą dieną **Aušrelė Kasperaitė - Petronienė** gavo magistro laipsnį iš anglų kalbos ir literatūros. Ji baigė 1962 Stoneham mokytojų kolegiją; po to dvejus metus mokytojavo Brocktono aukštesniojoj mokykloje. Ištekėjusi buvo pertraukusi darbą mokykloje. Tačiau šeimos pareigos bei namų ruošos darbai nenuslopino noro siekti užsibrėžto tikslo. Ji pamažu gilinosi į savo pasirinktą sritį, kol pasiekė mokslo laipsnį. Tai tikrai pasigėrėtinas pavyzdys, kaip darbštumas, energija ir mokslo meilė gali nugalėti visas kliūtis.

Maloniu sutapimu, tą pačią dieną ir tame pačiame Bostono Northeastern universitete —jos vyras, **Aloyzas Petronis,** gavo inžinerijos bakalauratą. Studijavo technologiją. Jo diplomas yra tikrai didelio ryžto rezultatas, nes pilną laiką dirbdamas tik vakarais tęsė studijas. Jaunieji Petroniai augina vienų metų sūnų Algiuką.

Tai tikrai graži jaunos šeimos šventė. Jos proga jų giminės, susirinkę graduantų bute, pasidžiaugė jų laimėjimais, palinkėjo sėkmės ateities darbuose. **(J.)**

Vysk. Pranas Brazys, M.I.C., Maspethe, lietuvių parapijoje. Iš k. į d. prel. J. Balkūnas, kun. A. Masaitis, vysk. P. Brazys, kun. J. Tamulionis, prel. V. Balčiūnas.

PADĖKA

Mano neapsakomo skausmo valandose, mirus mano mylimai seseriai Jadvygai — Eugenijai Smalenskienei-Daumantaitei, visiems mano draugams ir pažįstamiems, Apreiškimo parap. chorui, N.Y. Lietuvių vyrų chorui, N.Y. Lietuvių Fronto Bičiulių sambūriui, mano bendradarbiams North Eastern dantų klinikoje, taip nuoširdžiai užjautusiems mane, užprašiusiems mišias už velionies sielą, išreiškusiems nuoširdžius užuojautos žodžius spaudoje, laiškuose ar gyvu žodžiu, savo ir visos šeimos vardu nuoširdžiai dėkoju.

Elena Baltrušaitienė.